

ИЗВЕШТАЈ ЗА СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

ЗА

**УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ПОДРАЧЈА И ГРАДБИ ОД
ДРЖАВНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА УРЕДУВАЊЕ НА ЗЕМЈИШТЕ СО
НАМЕНА Е1.13-ПОВРШИНСКИ СОЛАРНИ И
ФОТОВОЛТАИЧНИ ЕЛЕКТРАНИ НАД 10 MW НА КП 25,
27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, ДЕЛ ОД КП 83, КО ДОБРОШАНИ, КП
646, 647, 648 КО КРИВИ ДОЛ, ОПШТИНА ШТИП**

НАЦРТ ИЗВЕШТАЈ

Ноември, 2023 година

www.enviroresources.com.mk

Лондонска бр.19 ТЦ - Тафталиџе/с3 лок 1 и 2, Скопје
тел/фак: 26138-360

Со цел навремено да се согледаат можните негативни влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето, како и социо - економските аспекти од реализација на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-Површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип, согласно член 65, став 2 од Законот за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22), се наложи потребата за спроведување на Стратегиска оцена на животната средина.

Извештајот за Стратегиска оцена е потпишан од Експерт за Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина (видено од Копија на потврда, дадено во прилог).

Во подготовката на Извештајот за Стратегиска оцена на влијание врз животната средина учествуваа:

Емил Стојановски, дипл. инж. по заштита на животна средина,
Љубомир Петковски, дипл. инж. по заштита на животна средина,
Љупчо Аврамовски, дипл. економист,
Кети Стојановска, м-р. по менаџмент на човечки ресурси.

Горенаведениот извештај за стратегиска оцена на животната средина согласно член 66 став (5) од Законот за животна средина е потпишан од лице кое е вклучено во листата на експерти за стратегиска оцена на влијанието врз животната средина која ја води Министерството за животна средина и просторно планирање. Како доказ за истото во прилог на извештајот е дадена копија на Уверение со број 12-4226/3 од 21.06.2022 година дадена од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање.

КД Енвиرو Ресурси
Управител
Емил Стојановски

www.enviroresources.com.mk

Лондонска бр.19 ТЦ - Тафталиџе/с3 лок 1 и 2, Скопје
тел/фак: 26138-360

Имајќи предвид потребата од изработка на Извештај за стратегиска оцена врз животната средина за Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-Површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип како и одредбите од Законот за животна средина донесувам:

Р Е Ш Е Н И Е

За определување на експерт за изработка на Извештај за стратегиска оцена на животната средина

Емил Стојановски, дипломиран инженер, се определува за овластен Експерт за изработка на стратегиска оцена на животна средина за Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-Површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип.

Образложение:

Емил Стојановски, дипломиран инженер, ги исполнува условите пропишани со член 23 став (3), член 72 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина на (Сл. Весник на РСМ бр. 89/22) и се стекна со правото да биде вклучен во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Енвиرو Ресурси, ДОО Скопје
Управител

Емил Стојановски

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-4226/3
Датум: 21-06-2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратедиска оцена на животната средина

Стојановски Душан Емил роден на 01.03.1975 година во Скопје, дипломирал на ден 13.09.2007 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Машински факултет, го положи стручниот испит за стратедиска оцена на животната средина на ден 26.12.2012 година, се стекна со статус на експерт за стратедиска оцена на животната средина, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратедиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-5309/2
Датум: 13 07 2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

Петковски Радован Љубомир роден на 16.12.1978 година во Скопје, дипломирал на ден 09.03.2006 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Машински факултет, го положи **стручниот испит за стратегиска оцена на животната средина** на ден 07-1655/33 од 20.05.2013 година, се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина**, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-4349/2
Датум: 21-06-2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

Аврамовски Методија Љупчо роден на 01.03.1953 година во Скопје, дипломирал на ден 22.06.1977 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Економски факултет, го положи **стручниот испит за стратегиска оцена на животната средина** на ден 30.12.2010 година, се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина**, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

Број: 0805-50/150120230028547

Датум и време: 31.10.2023 г. 12:01

ТЕКОВНА СОСТОЈБА

ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	6068448
Целосен назив:	Консултантско друштво ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Кратко име:	ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Седиште:	ЛОНДОНСКА бр.19 ТЦ-Тафталиџе/с3 лок1и2 СКОПЈЕ - КАРПОШ, КАРПОШ
Вид на субјект на упис:	ДОО
Датум на основање:	27.1.2006 г.
Деловен статус:	Активен
*Вид на сопственост:	Приватна
ЕДБ:	4030006576746
Потекло на капиталот:	Домашен
Големина на субјектот:	мал
Организационен облик:	05.3 - друштво со ограничена одговорност
Надлежен регистар:	Трговски Регистар

ОСНОВНА ГЛАВНИНА	
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	419.900,00
Уплатен дел MKD:	419.900,00
Вкупно основна главнина MKD:	419.900,00

СОПСТВЕНИЦИ	
-------------	--

ЕМБГ/ЕМБС:	0103953450198
Име и презиме/Назив:	ЉУПЧО АВРАМОВСКИ
Адреса:	ВАСИЛ ЃОРГОВ бр.20-1/40 СКОПЈЕ - КАРПОШ, КАРПОШ
Тип на сопственик:	Содружник
Паричен влог MKD:	0,00

Број: 0805-50/150120230028547

Страна 1 од 3

Непаричен влог MKD:	214.100,00
Уплатен дел MKD:	214.100,00
Вкупен влог MKD:	214.100,00

ЕМБГ/ЕМБС:	0103975450043
Име и презиме/Назив:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛ.КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Тип на сопственик:	Содружник
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	205.800,00
Уплатен дел MKD:	205.800,00
Вкупен влог MKD:	205.800,00

ДЕЈНОСТИ	
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра:	74.90 - Останати стручни, научни и технички дејности, неспомнати на друго место
ОПШТА КЛАУЗУЛА ЗА БИЗНИС	
Евидентирани се дејности во надворешниот промет	
Други дејности:	Надворешна трговија со прехранбени производи и непрехранбени производи Изведување на градежни работи во странство Посредување и застапување во меѓународниот промет на стоки и услуги Консигнациона продажба Реекспорт Деловни и менаџмент консултантски активности во меѓународниот промет

ОВЛАСТУВАЊА

Управител

ЕМБГ:	0103975450043
Име и презиме:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛЕВАР КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Овластувања:	Управител - Дипломиран инженер по заштита на животна средина
Тип на овластување:	Неограничени овластувања во внатрешниот и надворешниот промет
Ограничувања:	*
Овластено лице:	Управител

ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ	
КОНТАКТ	
E-mail:	contact@enviroresources.com.mk

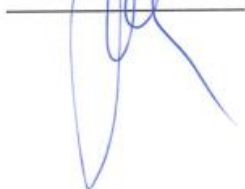
Напомена:

Во тековната состојба прикажани се само оние податоци за кои има запишана вредност.

*Видот на сопственоста се определува врз основа на својството на основачот/содружникот /сопственикот и служи исклучиво за статистички цели на Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија

Правна поука: Против овој реален акт може да се изјави приговор до Централниот регистар на Република Северна Македонија во рок од 8 дена од денот на приемот.

Изготвил:

Овластено лице:

Содржина:

	Вовед	12
1.	Цели на Планскиот документ	16
1.1	Цели на заштита на животната средина	22
1.2	Специфични цели на Стратегиската оцена	24
1.3	Употребена методологија	26
1.4	Законодавна рамка	28
1.5	Институционална рамка	29
1.6	Содржина на Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина	31
1.7	Резиме	32
2.	Преглед на планскиот документ	33
2.1	Основи на Планскиот документ	33
2.2	Плански опфат	34
2.2.1	Географска и геодетска местоположба	34
2.2.2	Намена на употреба на земјиштето	35
3.	Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура.....	36
4.	Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина	37
4.1	Карактеристики на просторот	37
4.1.1	Сообраќајна поврзаност	37
4.1.2	Релефни услови, наклон и експозиција на теренот	38
4.1.3	Геолошки карактеристики	38
4.1.4	Хидротехничка структура	39
4.1.5	Климатски и микроклиматски карактеристики	39
4.1.6	Население	40
4.1.7	Економски карактеристики и стопански развој	40
4.1.8	Природно и културно наследство	42
4.2	Опис на сегашната состојба со животна средина во планскиот опфат	45
4.3	Сегашна состојба со животната средина во и околу планскиот опфат	54
5.	Состојба без имплементација на планскиот документ	56
6.	Алтернативи и чинители за избор на алтернатива	57
7.	Претпоставени влијанија врз медиумите на животната средина	58
8.	Мерки за заштита, намалување и неутрализирање на значајните влијанија врз животната средина од имплементација на планскиот документ	65
9.	План на мерки за мониторинг на животната средина	75
10.	Нетехничко резиме	77

11.	Прилози	82
	Додаток	84
	Користена литература	87

Вовед

Цел на планирање на овој Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење е изработка на планска документација која ќе се изработи врз основа на Услови за планирање на просторот за површински соларни и фотоволтаични електрани, КО Доброшани и КО Криви Дол, општина Штип, кои произлегуваат од Просторниот план на РМ, увид на лице место, известувања за постојна и планирана инфраструктура од Јавните претпријатија, одобрена Планска програма, Ажурирана геодетска подлога, а се во согласност со Закон за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 32/20 и 111/23) и Правилник за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23).

Географската положба и сообраќајната поставеност на оваа локација одат во прилог за оформување на плански опфат за поставка на на ваков тип на објекти.

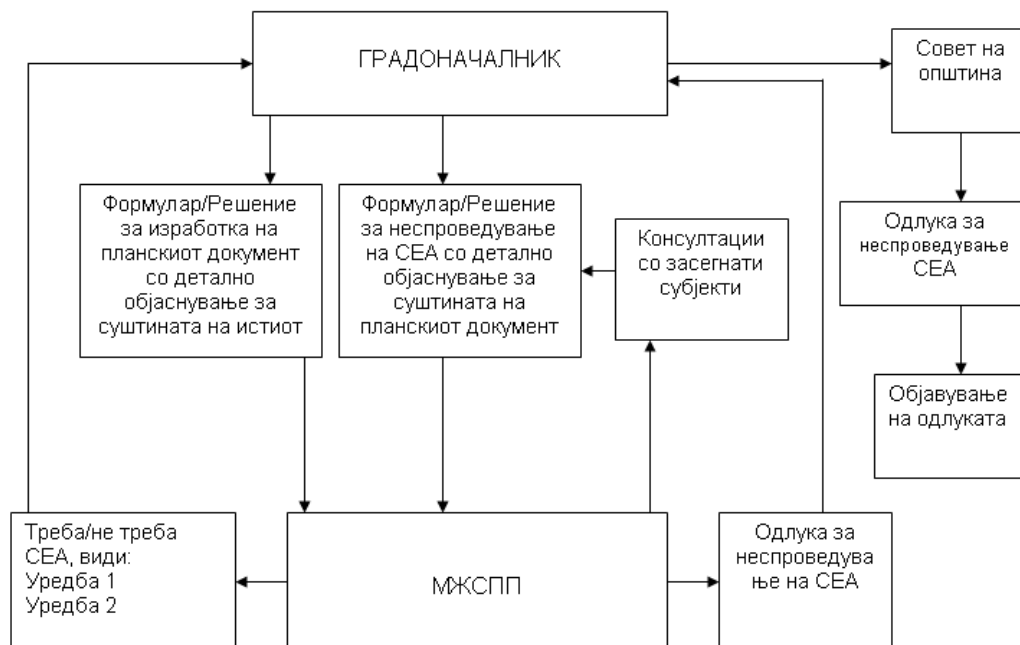
Глобалното нарушување на еколошкиот амбиент на целокупната земјина топка, настанато во најголем дел преку зголемената потрошувачка на конвенционалните енергенти, што неминовно доведе до зголемена емисија на стакленички гасови, резултираше со низа акции од страна на Светските организации за превземање на конкретни активности и за намалување на претскажаните катастрофални последици.

Сериозноста на светската енергетско-еколошка криза, која продолжува и се продлабочува, посебно во почетните декади од 21-от век, императивно го наложува начинот и односот на понатамошното живеење на човештвото. Светската заедница, како свој врвен приоритет ги насочува напорите кон контролата на сите постојни и потенцијални извори на загадување на животната средина, промовирајќи мерки за енергетска ефикасност и интензивирајќи го истражувањето и употребата на алтернативните-обновливи извори на енергија.

Посебно значење за напорите на Светската заедница се обврзувачките услови за земјите „загадувачи“ што се уредени со донесувањето на документи од типот на: Рамковната конвенција на ОН за климатските промени; Протоколот од Кјото, Енергетската повелба и за нашата држава посебно значајните директиви на ЕУ кои со завршување на процесот на евроинтегрирање ќе станат обврзувачки за нас.

Секако дека настанатата состојба се рефлектираше и во Република Македонија и преку ресорните министерства за енергетика и животна средина, донесе законска регулатива и востановуваше органи, организации и други облици на дејствување за целосно хармонизирање со светските заложби и директиви. Во овој контекст треба да се спомене и Студијата за искористување на обновливите извори на енергија во Република Македонија изработена од страна на Македонската академија на науките и уметностите со која се започнува и поорганизиран пристап кон исполнување на обврската на ЕУ до 2020 год. уделот на обновливи енергии во енергетскиот биланс на државата да биде со процент од 20%.

**Постапка за утврдување на неопходност од спроведување на
стратешка оцена (СЕА) за плански документ кој го
подготвува локалната управа (Screening)**

Со самото реализирање на оваа планска задача во делот на извештајот на Стратегиската оцена на животна средина се добиваат податоци за почвата, воздухот, водата, климатските фактори, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра и др. и се создаваат услови за изнаоѓање на причините врз основа на која се одбираат алтернативите и се предвидуваат мерки за заштита и намалување на негативните влијанија. Со идентификацијата на можните проблеми треба да се рационализираат трошоците и да се направи најсоодветен избор на мерките за заштита на животната средина. Резултатот од учеството на јавноста треба да се земе што е можно повеќе. Преку реализација на планскиот опфат доаѓа до подобрување на економските услови преку отварање на нови работни места, односно ќе се создадат услови за економско ангажирање на населението, а со самото тоа воспоставување на предуслови за одржлив економски развој.

Оцената на влијанието на определени стратегии, планови и програми врз животната средина и здравјето на луѓето е постапка со која се проценуваат ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето од спроведувањето на предложените документи. Целта е можните ефекти да бидат земени во предвид во раната фаза на подготовката на документите вклучувајќи ги и промените на истите. Исто така, цел на Стратегиската оцена е да се интегрира заштитата на животната средина и здравјето на луѓето во процесот на подготвување и донесување на планските документи преку експертска проценка и проценка на јавноста пред донесување на истите.

Подготовката на планскиот документ ги дефинира и јасно ги утврдува основните, а со тек на време и реалните цели и правци во доменот на земјоделството, шумарството, енергетиката, индустријата, туризмот, управување со отпадот, управување со водите, просторното и урбанистичко планирање и користење на земјиштето, како и Националниот акционен план за животна средина и локалните акциони планови за животна средина кои ја налага потребата согласно член 65 од Законот за животна средина од спроведување на Стратегиската оцена на влијанието на животната средина на овие плански и програмски решенија и цели.

Стратегиската оцена на влијанието на животната средина се состои од неколку фази на планирање:

- проверка;
- определување на опфат;
- основни податоци на животната средина;
- подготовка на извештајот за животна средина;
- консултација со засегнатата јавност;
- прифаќање на стратегијата и
- мониторинг.

При определување на обемот и деталноста на информациите во Извештајот за животна средина, надлежниот орган е должен да побара мислење од органите кои се засегнати од планскиот документ. Исто така, според Архуската Конвенција и Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа

на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08 и 45/11) член 8, општината е должна да го вклучи учеството на јавноста преку:

- ќе треба да се утврди динамиката и роковите што ќе бидат реални за ефикасно учество на засегнатата јавност;
- нацрт-правилата ќе треба да бидат јавно расположливи, и
- на јавноста ќе треба да и се овозможи да даде коментар.

Министерството за животна средина и просторно планирање јасно ги дефинира основните, а со време и остварливите цели и правци на развојот, особено во поглед на неопходните квалитативни структурни промени и за нив релевантни и адаптивни решенија и опции. Непосредната поврзаност и меѓусебната условеност помеѓу планскиот опфат и влијанието на животната средина наметнува едновремен, интегрален третман на просторот и дефинирање на долгорочна стратегија за уредување, опремување и користење на просторот и ефикасна заштита на животната средина, природата и културно-историското наследство во регионот.

Посебно внимание е посветено на карактеристиките на користење на земјиштето. Правната и административна рамка, која ги опфаќа основните закони, стратешки планови и стандарди на животната средина, како и процедурите за Стратегиската оцена на животна средина обработени се во посебно поглавје од овој Извештај.

Анализата на алтернативите кои се опфатени со овој Извештај укажува на потребата од неминовно спроведување на Стратегиската оцена на влијанието врз животната средина во процесот на планирање заради правилна и поефикасна избрана алтернатива. Очекуваните резултати врз животната средина, препораките и мерките за намалување на влијанијата, како и планот за мониторинг се прикажани и објаснети во посебни сегменти од овој Извештај.

1. Цели на Планскиот документ

Урбанистичкиот план за подрачја и градби од државно значење е со намена градби за производство на енергија над 10 MW.

Градбата на енергетски објекти од обновливи извори на енергија ги подобрува перформансите на електроенергетската мрежа, го намалува увозот на електрична енергија и емисиите на стакленички гасови.

Начинот на употребата на земјиштето во рамките на проектниот опфат е условена од создадените вредности и чинители кои ја синтетизираат состојбата. Тука пред се, се мисли на чинителите од демографски стопански, економски и сообраќаен аспект. Со добрата сообраќајна врска, демографскиот раст и развој, економскиот раст на производството, се развива малото стопанство и потребата од изградба на нови и проширување на постојните капацитети, како и создавање услови за планирање на организирани простори на градба кои ќе бидат реализирани од страна на корисниците на земјиштето. Ова условува потреба од нови опфати со вакви содржини кои го детерминираат начинот на употребата на земјиштето во рамките на планскиот опфат.

Со искористувањето на електрична енергија преку производство на енергија (сончеви електрани) ќе се воведе стабилност во снабдувањето со електрична енергија, пред се во индустријата што ќе доведе до економски развој на сите региони во Република Македонија. Производството на електрична енергија ќе придонесе за сигурност во снабдувањето, ќе донесе дополнителен извор на енергија и можност за раст на индустријата во одредени области. Исто така, ќе донесе и нови инвестиции кои се поволни за државата. Можноста за изградба на фотоволтаични електрани и во преостанатите соседни земји може да придонесе за економски бенефит на целиот регион.

Планирањето на изградба на објект за производство на електрична енергија од обновлив извор ќе допринесе за енергетска стабилност, независнот и економски развој.

Планскиот опфат се наоѓа во општина Штип во КО Доброшани и КО Криви Дол.

За планскиот опфат нема важечка урбанистичка документација за што општина Штип има дадено Одговор на барање на податоци и информации (бр. УП 18-2785/3 од 18.04.2023).

Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип ќе се изработи врз основа на Услови за планирање на просторот кои произлегуваат од Просторен план (Тех. бр. У16123, април 2022) и Решение за Услови за планирање на просторот (Арх. бр. УП1-15 826/2023 од 18.04.2023) од Министерство за животна средина и просторно планирање на РСМ.

Површина на планскиот опфат е 851242м².

Граници на проектниот опфат е:

- северо исток: КП 27/1, КО Доброшани, КП 993, 656, КО Криви Дол,
- југ: КП 8, дел од КП 83, КП 135, дел од КП 83, 81, 53, КО Доброшани
- запад: КП 56, 39, 56, 29, КО Доброшани
- северо запад: КП 28, КО Доброшани.

Во граница на планскиот опфат нема изградено објекти.

Во граници на планскиот опфат нема објекти со намена домување, односно нема жители.

Во граници на планскиот објект не се евидентирани објекти наменети за култура.

Во граници на планскиот опфат не се евидентирани објекти со намена здравство.

Во граници на планскиот опфат не се евидентирани објекти со намена образование.

Во граници на планскиот опфат не се евидентирани објекти со намена спорт и рекреација.

Министерство за култура на РСМ - Управа за заштита на културно наследство (бр.17-769/2 од 07.03.2023) врз основа на доставената и постојна документација констатира дека на подрачјето на предметниот проектен опфат нема заштитени добра, ниту добра за кои основано се претпоставува дека преставуваат културно наследство.

Во граници на планскиот опфат на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип за објектите и инсталации на постојната хидротехничка инфраструктура добиени се податоците од:

- ЛП ИСАР-Штип (бр.15-146 од 10.04.2023)

Во овој плански опфат ЈП ИСАР-Штип нема постоечки и планирани инсталации на водоводна и фекална канализација и доколку при планирањето и изведбата се случи да се најде на непредвидени постоечки инсталации потребно е да се извести ЈП Исар Штип.

ЈП Исар Штип дава мислење дека во овој плански опфат може да се планира без посебни ограничувања, бидејќи доколку се планираат нови инсталации истите може да се вклопат во новото планирање.

- АД Водостопанство на РСМ - Скопје (бр. 11-744/2 од 04.05.2023)

АД Водостопанство на РСМ во државна сопственост-Скопје за изработување и одобрување на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип, нема свои објекти и инфраструктура.

Во предметниот опфат се наоѓаат суводолици кои се без катастарска бројка и за нив треба да се земе во предвид хидрологија и да се запазат максималните количини на вода кои што може да се собираат за да не настануваат штети по објектот.

- Министерство за животна средина и просторно планирање - Сектор води (бр. 11-1620/2 од 19.05.2023)

Од увидот во доставената ажурирана геодетска подлога во електронска форма на која е нанесен планскиот опфат и добиените информации по електронски пат од Службата за просторно информативен систем од 12.04.2023, утврдено е дека низ предметниот проектен опфат поминуваат 3 непостојани водени текови.

- АД Електрани на Северна Македонија Скопје (бр. 08-2942/1 од 17.05.2022)

Согласно допис број 0302/400/3 од 21.02.2023 год. (број на постапка во е-урбанизам 49835) испратен по електронски пат, а во врска со изработување и одобрување на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип, ве известуваме дека на предметниот плански опфат АД ЕСМ не располага со било какви податоци и информации.

- МЕПСО (бр.11-2083/1 од 31.03.2023)

Врз основа на вашето барање бр. 0302/400/3 од 21.02.2023 год. за податоци и информации потребни за изработување и одобрување на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип, Ве известуваме дека предметниот плански опфат НЕ СЕ ПРЕСЕКУВА со ЕЕ објекти во сопственост на АД МЕПСО.

- Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје (бр.10-25/3-121 од 3.03.2023)

Во врска со допис 0302/400/3 од 21.02.2023 год., со кој барате да Ви издадеме податоци за електроенергетски објекти и инфраструктура од Електродистрибуција ДООЕЛ, Скопје за изработка на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип, Ве известуваме дека во согласност со податоците од службената евиденција на предметната локација НЕМА наши ел. енергетски инсталации.

До планскиот опфат се пристапува од некатегоризиран пат КП 993, КО Криви Дол (јавен пат).

Во граници на планскиот опфат на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип за објектите и инсталации на постојна сообраќајна инфраструктура добиени се податоци од:

- Јавно претпријатие за државни патишта на РСМ (бр.10-3031/2 од 05.04.2023)

Врз основа на барање бр. 0302/400/3 од 21.02.2023 год. за добивање податоци и информации за постојни и планирани инфраструктурни водови и градби потребни за изработка на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол - општина Штип, Ве известуваме дека предметниот проектен опфат не граничи со државен пат кој е во надлежност на ЈПДП.

- Јавно претпријатие за железничка инфраструктура Железници на РСМ-Скопје (бр. 2001-845/2 од 10.03.2023)

Во врска со барање бр. 0302/400/3 од 21.02.2023 год. и бр. на постапка 49835 од е-урбанизам, со кое барате да Ви доставиме податоци и информации, а кое Ви е потребно за изработка на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол - општина Штип,

- ЈП ЖРСМ Инфраструктура -Скопје - Ве информира следното:

По разгледување на вашето барање и доставената Ажурирана геодетска подлога, констатравме дека проектниот опфат се наоѓа надвор од заштитниот појас на железничката пруга, на предметната локација нема планирани и постојни инсталации и објекти кои се во наша сопственост.

- Агенција за цивилно воздухопловство (бр.12-8/241 од 21.02.2023)

Врз основа на вашето барање, а согласно Законот за урбанистичко планирање, ве известуваме дека стручните служби во агенцијата за цивилно воздухопловство ја разгледаа приложената документација за изработка на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани

над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип при што утврдија дека во предметниот опфат нема објекти, инсталации, уреди или било какви структури од областа на цивилното воздухопловство, а градбите во планскиот опфат не преставуваат препрека и нема да влијаат на безбедноста на цивилниот воздушен сообраќај, поради што може да се планира без посебни услови и ограничувања од аспект на безбедноста на воздушниот сообраќај.

- Македонски Телеком АД Скопје (бр.49835 од 22.02.2023)

Во врска со Вашето Барање, добиено преку системот е- урбанизам, со кое што барате податоци за изработка на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип, Ве известуваме дека во границите на планскиот опфат нема постојна МКТ инфраструктура.

- А1 Македонија ДООЕЛ, Скопје (бр.11-2115/1 од 11.04.2023)

Во врска со Вашето барање, за доставување на податоци и информации од општини/институции поднесено преку системот е-урбанизам со број на постапка 49835 креирано на 21.02.2023 год. и наслов Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип, доставено до А1 Македонија ДООЕЛ Скопје, Ве известуваме дека во предметното подрачје на опфатот кој е доставен до А1 Македонија ДООЕЛ Скопје, немаме постојни подземни/надземни инсталации и воедно издаваме позитивно мислење.

- Министерство за внатрешни работи на РСМ - Оддел за информатика и телекомуникации - Сектор за телекомуникации (бр. 11.2.35190/2 од 03.04.2023)

Во врска со Вашето барање, Ве известуваме дека за посочената локација Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип немаме податоци за постоење на наши инсталации. Доколку во текот на изведување на градежните работи се појават телекомуникациски инсталации, задолжително да бидеме информирани.

- Министерство за одбрана на РСМ - сектор за недвижности

Од Министерство за одбрана на РСМ не се добиени податоци.

Испратено е барање во ПИМ постапка бр. 49835 на 21.02.2023 год. преку е-урбанизам. Испратено е Барање за податоци и информации преку архива Наш бр. 0302/400/7 на 30.03.2023.

- НОМАГАС АД-Скопје (бр.15-1628/2 од 23.03.2023)

Согласно вашето барање за податоци и информации бр. 0302/400/3 од 21.02.2023 за изготвување на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински

соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип, НОМАГАС АД Скопје ве известува дека на наведениот плански опфат нема и не е планирана изградба на гасоводна мрежа.

- Дирекција за заштита и спасување - Сектор за Оператива и Логистика, Подрачно одделение за Заштита и Спасување, Штип (бр.09-40/2 од 22.02.2023)

Ве известуваме дека Дирекцијата за заштита и спасување не располага ниту има податоци за постоечка или планирана инфраструктура на планскиот опфат на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип. Дирекцијата за заштита и спасување ви доставува претходни услови за заштита и спасување со цел истите да се вградат во изработката на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип.

- Министерство за животна средина и просторно планирање - Сектор природа (арх.бр.11-2445 од 25.07.2023)

Просторот на предметниот плански опфат зафаќа дел од Емералд подрачјата Овче Поле и Богословец, кои се дел од националната Емералд мрежа, која опфаќа подрачја од посебен интерес за зачувување (ASCI). Овие подрачја се назначуваат со цел зачувување на мрежата на природни живеалишта и се воспоставуваат на територијата на земјите членки на Бернска конвенција (Конвенција за зачувување на дивниот свет и природните живеалишта во Европа) која е ратификувана од нашата држава.

- Општина Штип (бр. УП 18-2785/3 од 18.04.2023)

Општина Штип е согласна за изготвување на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип и изградба на фотоволтаична централа во посочените катастарски општини.

Урбанизацијата на конкретниот плански опфат ќе предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото општество од аспект на повисока развиена свест за развој на капацитети за производство на електрична енергија од обновливи извори на енергија.

Производство на електрична енергија од обновливи извори е приоритетен и економски оправдан процес. Со користењето на обновливи извори на енергија се зачувува животната средина и се развива Еколошката свест. Со тоа треба да се создадат услови за стимулација на вкупниот развој и привлекување на можни инвеститори на различни објекти, усогласена со програма на потенцијалниот инвеститор на градбите, кој има јасна визија на идната концепција на планското решение, неговата

функционалност, диспозиција и капацитетот на планираните градби на предметната локација, нивната економска исплатливост, покриеност со соодветна техничка документација и отпочнување на изведбени работи за реализацијана проектот.

1.1 Цели на заштита на животната средина

Заштитата на животната средина подразбира множество на различни постапки и мерки кои го спречуваат загрозувањето на животната средина. Под заштита на животната средина се подразбира не само заштита на човекот туку и заштита на билната вегетација и животинскиот свет. Целите на заштитата на животната средина се заштита на здравјето на луѓето, квалитетот на екосистемите, заштита на растителниот и животинскиот свет и културни добра чиј творец е човекот, зачувување на рамнотежата и еколошката стабилност на природата, рационално и адекватно користење на природните ресурси.

Декларацијата за животната средина е донесена на Светската конференција на Обединетите држави во 1972 година. Стокхолмската конференција за човековата средина, одржана 1972 година ја разбудила свеста и го означила почетокот на еколошката ера и истовремено ја иницирала Париската конвенција на Претседатели на Држави и Влади на земјите од Европската економска заедница, одржана истата година. Во усвоената декларација како основна цел на еколошкиот развој се наведува смалување на ризикот во поглед на условите на живот, подобрување на квалитетот на живеење и да се во остварување на овие цели посебно внимание обрати на заштитата на животната средина. Според тоа, Европското законодавство кое го има усвоено Советот на Европските економски заедници се нагласи гаранцијата на правото на секој граѓанин на чиста и здрава животна средина.

Во текот на 1992 година во сила стапи Базелската Конвенција, чија што цел е смалување на супстанциите одредени како опасен отпад. Во Мај 2004 година стапи во сила и Стокхолмската конвенција за перзистентни органски загадувачи, со кои ги дефинира 12 екстремно отровни органски загадувачи, барајќи нивна редукција или нивно целосно елиминирање.

Меѓународната правна заштита на животната средина се сведува во најголем дел на меѓународно - правна акција против загадувањето. Сепак, меѓународната регулатива во областа на животната средина сеуште не достигнала на ниво кој би овозможил мирен живот на сите живи суштества на нашата планета. Се донесуваат разни протоколи, конвенции, декларации и др.

Република Македонија, во рамките на евроинтеграциските процеси во животната средина има потпишано голем број на меѓународни конвенции, билатерални договори и протоколи и кои заедно со националните прописи ја сочинуваат правната рамка која го уредуваат управувањето со медиумите на животната средина. Во процесот на апроксимацијата на (ЕУ законодавство) од областа на животната средина преку транспонирање на ЕУ законодавството Република Македонија ги има донесено следните закони:

- Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ“ бр. 89/22 и 171/22);
- Закон за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ“ бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11, 100/12, 163/13, 10/15 и 146/15);
- Закон за управување со отпадот („Сл. Весник на РМ“ бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 192/15 и 39/16) и („Сл. Весник на РСМ“ бр. 31/20 и 216/21);
- Закон за заштита од бучавата во животната средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15);
- Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ“ бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 164/15, 63/16 и 113/18) и др.

Процесот на усогласување со законодавството на ЕУ и во сегашно време е во тек, посебно во техничките барања дадени во анексите на ЕУ Директивите. Листата на релевантни закони и релевантни ЕУ Директиви и меѓународни договори се дадени во точката 11 од овој Извештај. Сите обврски што произлегуваат од овие законски и национални стратешки документи, беа анализирани и земени во предвид при дефинирање на основните цели за заштита на животната средина во планскиот опфат при изготвување на овој Извештај.

Како генерални цели утврдени по овие значајни основи се следните:

- Обезбедување на превентивни мерки на заштита на водните ресурси-подземните води од можните загадувачки емисии на материи од реализирање на планскиот опфат;
- Искористување на обновливите извори на енергија - како чиста енергија, преку имплементирање на концептот почиста средина;
- Сочувување на постојниот биодиверзитет и елиминирање на можните контаминации на истиот и негово исчезнување;
- Воспоставување на перманентна соработка во следењето на состојбите во областа на квалитетот на водата, почвата и другите медиуми во животната средина од страна на локалните и Републичките здравствени институции од аспект на сочувување на здравјето на населението;
- Вклучување на јавноста во процесот на мониторирање на состојбите и донесување на одлуки за медиумите во животната средина;
- Воспоставување на база на податоци за состојбата во секој медиум во животната средина по принципот (движечка сила-притисок-состојба на животната средина-влијание-одговор) на локално и регионално ниво.

Во овој процес се предлага поцелосно имплементирање на горе наведените цели преку реализирање систем на предлог мерки за заштита, одбегнување, намалување, неутрализирање или компензација на негативните влијанија од реализација на предвидените содржини согласно урбанистичкиот план. За таа цел во понатамошниот текст на содржината на овој документ се предлагаат:

- ⇒ Технички мерки кои треба да се превземат за време на спроведување на планот;

⇒ Препораки за подготвување, донесување и дополнување на плановите и програмите во рамките на спроведувањето на законските обврски во животната средина.

1.2 Специфични цели на Стратегиската оцена

Специфичните цели на Стратегиската оцена на животната средина се дефинирани согласно националната и меѓународна легислатива и се прикажани преку статусот на биолошка разновидност, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра, културното наследство и пределот:

- Заштита на животната средина со имплементација на планскиот документ;
- Подобрување на економските услови и зголемување на животниот стандард;
- Правилно управување со просторот заради одржување на постојаното ниво на флора и фауна;
- Подобрување на квалитетот на воздухот;
- Зачувување на квалитетот на водата;
- Интегрално управување со отпадот и негова селекција за зачувување на почвата, а со тоа и минимизирање на отпадот;
- Минимизирање на појавите од несреќи и хаварии;
- Зачувување на карактеристиките на пределот и животната средина.

Поврзаност на планскиот документ со национални и локални стратегиски цели:

За планскиот опфат досега не е изработен урбанистички план. Опфатот е третиран со Просторниот План на РМ, врз основа на кој се подготвени Услови за планирање на просторот изработени од страна на Агенцијата за планирање на просторот.

Просторен план на РМ:

- остварување на повисок степен на вкупната функционална интегрираност на просторот на државата,
- обезбедување услови за значително поголема инфраструктурна и економска интеграција со соседните и останатите европски земји,
- рационално ангажирање на домашните енергетски извори, оптимално искористување на расположивата енергија и намалување на увозната зависност,
- усмерување на развојот на одделни области и краеве според реалните можности, особености и потенцијали,
- заштита на околината со намалување на емитираните штетни материи преку подобрување на енергетската ефикасност,
- зголемување на производството на енергија без последици по животната средина.

Национален еколошки акционен план:

- Да се овозможи интегрирање на политиката за заштита на животна средина во останатите секторски политики,
- Да се поттикнат индустријата, давателите на услуги и другите субјекти во областа на животната средина кон поголема одговорност за заштитата на животната средина,
- Да се дадат насоки за еколошки одржлив пристап,
- Да се зголеми степенот на исполнување на обврските од регионалните и глобалните договори во областа на животната средина.

Програмата за реализација на Стратегијата за развој на енергетиката во Република Македонија

- Одржување, ревитализација и модернизација на постојната и изградба на нова, современа инфраструктура за потребите на производство и користење на енергија;
- Подобрување на енергетската ефикасност во производство, преносот и користењето на енергијата;
- Користење на домашните ресурси (резервите на лигнит, хидроенергетскиот потенцијал, ветерната и сончевата енергија) за производство на електрична енергија;
- Зголемување на користењето на природниот гас;
- Зголемување на користењето на обновливите извори на енергија;
- Економска цена на енергијата;
- Интеграција на енергетскиот сектор во РСМ со регионалниот и европскиот пазар на електрична енергија и природен гас.

Национален план за заштита на амбиенталниот воздух

- Зголемување на користењето на обновливи извори на енергија;
- Зголемување на енергетската ефикасност и
- Користење на обновливите извори за производство на електрична енергија;
- Обезбедување на енергетска ефикасност при производството, преносот и искористувањето на енергијата.

Во подготовката на извештајот земени се предвид целите на заштита на животната средина одредени на национално и меѓународно ниво, а кои се релевантни за планскиот документ. Генералните цели за заштита на животната средина земени во предвид при подготовката на планот, односно што се очекува да се постигнат со мерките за избегнување, ублажување и/или компензација на потенцијалните влијанија предложени во овој извештај:

- Зачувување, заштита, обновување и унапредување на квалитетот на животната средина;
- Заштита на квалитетот на амбиентниот воздух, избегнување, спречување или намалување на штетни емисии во воздухот;
- Достапност до доволни количества квалитетна вода, заштита, зачувување и постојано подобрување на расположливите водни

- ресурси, спречување или намалување на штетни испуштања, одведувањето и третман на комуналните отпадни води, третман на отпадни индустриски води од страна на самите субјекти;
- Избегнување и намалување на создадениот отпад, негово повторно искористување, отстранување на прифатлив начин;
 - Рамномерен просторен развој, рационално уредување и користење на просторот;
 - Рационално користење и заштита на земјоделското земјиште;
 - Рационално и одржливо користење на природните ресурси;
 - Користење на обновливи извори на енергија;
 - Зачувување и заштита на растителниот и животинскиот биодиверзитет;
 - Избегнување, спречување или намалување на бучавата.

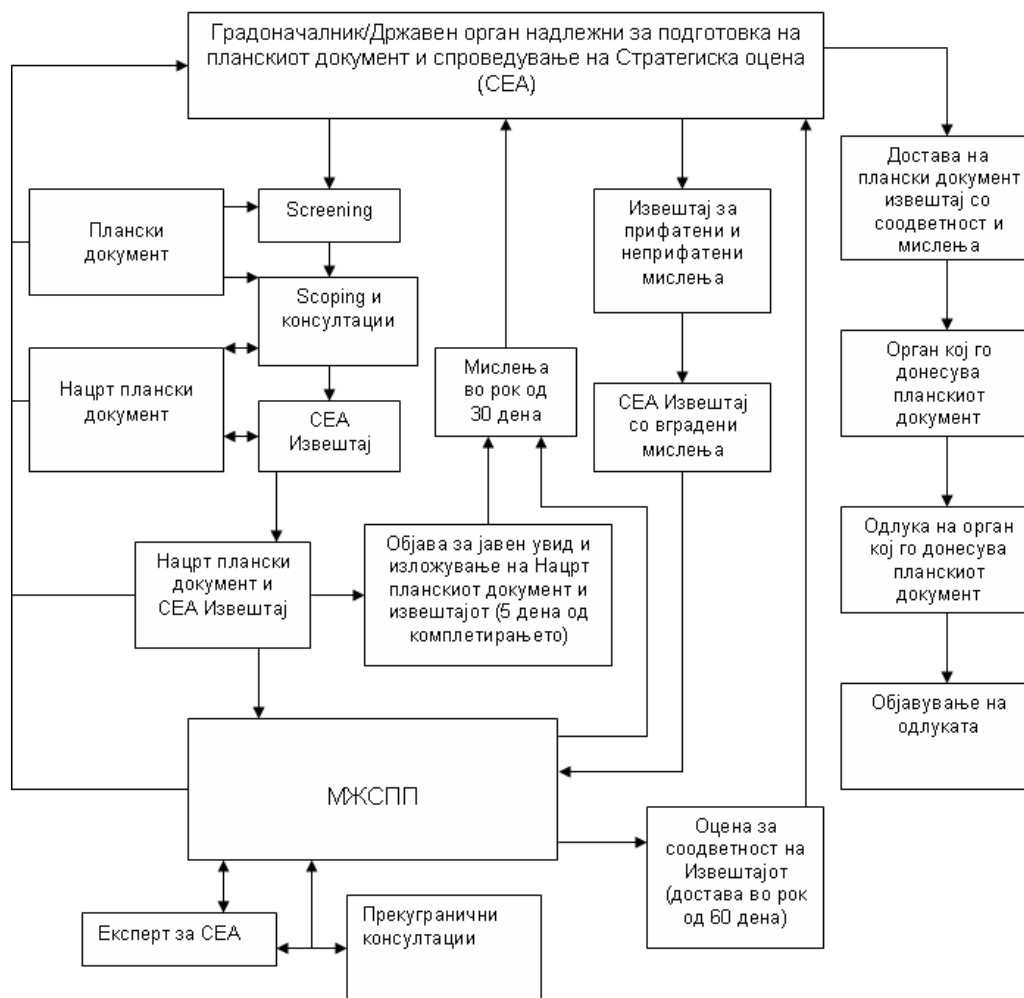
1.3 Употребена Методологија

При подготовката на Извештајот за Стратегиска оцена се креираше методологија компатибилна на карактеристиките на просторот опфатен со планскиот документ, планската задача, достапните стратегии и документи.

Постапно се превзедоа следните чекори:

- Се направи првичен увид на сегашните состојби во животната средина во анализираниот плански опфат, неговата околина и пошироко;
- Подетално се проучија содржините што се предвидени да се лоцираат во планскиот опфат, урбанистичкиот проект, намената и категоријата на земјиштето;
- Се оствари средба со проектантот и се реализира разговор за целите на инвестиционите активности и содржини кои ќе бидат опфатени во просторот;
- Детално се разгледаа техничките решенија предвидени за реализација на проектната задача;
- Дефинирани се целите за заштита на животната средина утврдени во стратешките документи на локално, национално и меѓународно ниво;
- Согледување на можните влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со урбанистичкиот проект;
- Надминување на евентуалните влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со урбанистичкиот проект;
- Надминување на евентуалните влијанија или нивно ублажување и за таа цел предлагање на превентивни и корективни мерки;
- Предлагање на систем на перманентен мониторинг на состојбите;
- Вклучување и запознавање на сите заинтересирани страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот.

Спроведување на постапка за оцена на влијанието на определени стратегии, планови и програми врз животната средина (СЕА)

При изготвување на планскиот документ користена е стручна литература од оваа област, ЕУ Директивите, национални стратешки документи, релевантната законска регулатива, меѓународни договори, просторни и урбанистички плански документи, катастарски скици и други документи релевантни за изработка на документот.

1.4 Законодавна рамка

Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-Површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип е изработен согласно постојната законска регулатива во животната средина и природата во Република Македонија:

Животна средина

Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22 и 171/22).

Стратегиска оцена на животната средина

1. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 114/07);
2. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
3. Уредба за стратегиите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07 и 45/11);
4. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08 и 45/11);
5. Правилник за формата, содржината и образецот на Одлуката за спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена и на формуларите за потребата од спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена („Сл. Весник на РМ” бр. 122/11).

Заштита на природата

Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18).

Амбиентен воздух

Закон за амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 100/12-пречистен текст, 10/15 и 146/15).

Закон за урбано зеленило („Сл. Весник на РМ” бр. 11/18 и 42/20).

Управување со отпад

Закон за управување со отпадот („Сл. Весник на РСМ” бр. 216/21).

Заштита од бучава

Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15).

Води

Закон за води („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21).

Заштита и спасување

Закон за заштита и спасување („Сл. Весник на РМ” бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18).

Просторно планирање

Просторен план на Република Македонија („Сл. Весник на РМ” бр. 39/04).

Просторно и урбанистичко планирање

Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 32/20 и 111/23).

Правилник за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23).

Правилник за поблиска содржина, размер и начин на графичка обработка на урбанистички планови („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15).

1.5 Институционална рамка

Законот за организација и работа на органите на државната управа („Сл. Весник на РМ” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11) ги дефинира следните надлежности на Министерството за животна средина и просторно планирање:

- следењето на состојбата на животната средина;
- заштитата на водите, почвата, флората, фауната, воздухот и озонската обвивка од загадување;
- заштитата од бучава, радијација, заштитата на биодиверзитетот, геодиверзитетот, националните паркови и заштитените области;
- реставрацијата на загадените делови од животната средина;
- предлагањето мерки за третман на цврст отпад;
- просторното планирање;
- просторниот информативен систем;
- надзорот од негова надлежност и
- врши и други работи утврдени со закон.

Законот за организација и работа на органите на државната управа во ова насока на Министерството за животна средина и просторно планирање му дава клучна улога, во процесот на креирање на политиката за заштита на животната средина.

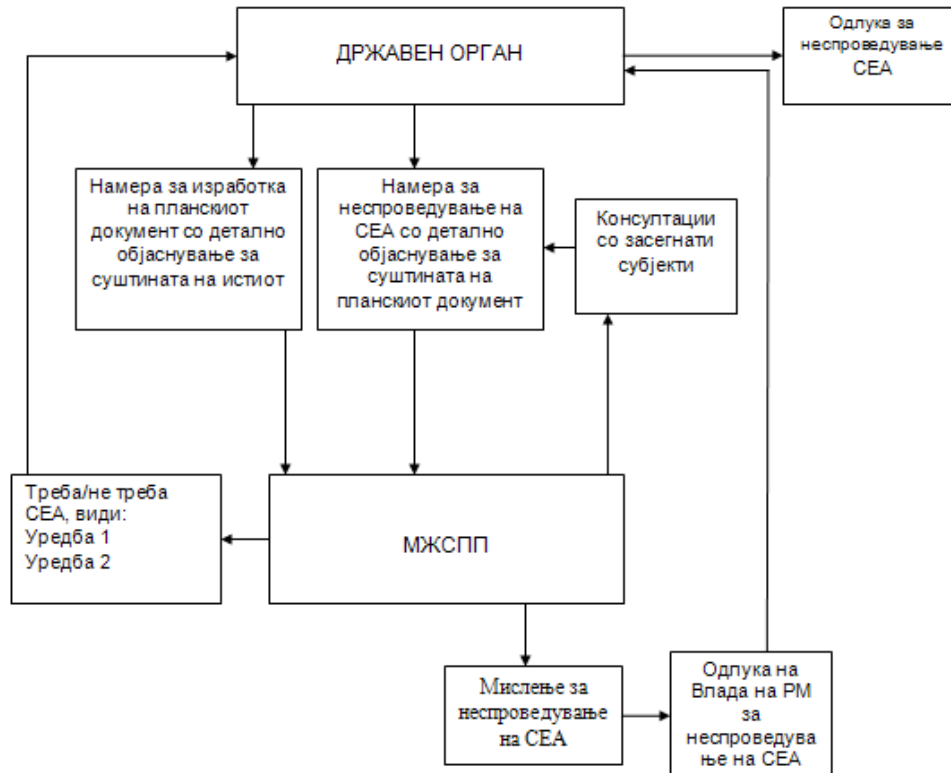
Одредени надлежности во управувањето со животната средина имаат и други органи на државната управа и локалната самоуправа како што се:

- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство;
- Министерство за транспорт и врски;
- Институтот за јавно здравје;
- Министерство за здравство;

- Хидрометеоролошки Завод, и
- Единиците на локалната самоуправа.

Значајна улога во процесот на донесувањето на законите од областа на животната средина има и Собраниската комисија за транспорт врски и екологија.

**Постапка за утврдување на неопходност од спроведување на
стратегиска оцена (СЕА) за плански документ кој го
подготвуваат државни органи (Screening)**

Во процесот на Стратегиска оцена на животната средина, Министерството за животна средина и просторно планирање има одредени надлежности пропишани со Законот за животната средина, како што се:

- подготовка на решение во оние случаи во кои не се согласува со одлуката за спроведување, односно неспроведување на СОВЖС или со определениот обем на СОВЖС во одлуката;
- подготовка на решение за соодветноста на извештајот на СОВЖС за планскиот документ, и;
- воспоставување и ажурирање на листата на експерти за СОВЖС.

Органи на државната управа/единиците на локална самоуправа кои ги подготвуваат-усвојуваат планските документи согласно Законот за животната средина имаат обврска за:

- подготовка на извештајот за СОВЖС;

- објавување на информации за отпочнувањето на подготвувањето на планските документи и за учество на јавноста во процесот на консултации;
- објавување на информации за нацрт планскиот документ кој се подготвува и за предлог извештајот за СОВЖС;
- подготовка на извештајот од консултацијата со јавноста врз основа на добиените коментари и мислења од јавните консултации;
- комплетирање на извештајот за СОВЖС и на планските документи со добиени мислења и коментари, и
- мониторинг на влијанијата од имплементацијата на планскиот документ и во случај на негативни ефекти и информирање на МЖСПП.

Во овој процес Министерството за надворешни работи е одговорно за спроведување на прекугранични консултации за СОВЖС во однос на доставување на известување до соседната држава, која може да биде засегната од подготовката на планскиот документ или кога Република Македонија може да биде засегната од подготовка на плански документ во соседна држава.

1.6 Содржина на Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина

Спроведувањето на Стратегиската оцена на животната средина е интерактивен процес кој треба да се спроведе паралелно со развојот на планот или програмата. Стратегиската оцена на животната средина е процес за да се осигура дека значителен ефект врз животната средина што произлегуваат од политики, планови и програми се идентификуваат, оценуваат и намалуваат. Важен инструмент за да им се помогне во постигнување на одржлив развој и креирање на политиката е Стратегиската оцена на животната средина. Посебни бенефиции во Стратегиската оцена вклучуваат:

- Поддршка на одржливиот развој;
- Да се подобрат доказите како добра основа за стратешките одлуки;
- Да се консултираат сите засегнати страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот;
- Да се насочат на други процеси, како што се влијанието врз животната средина на оценките врз одделни развојни проекти.

Стратегиската оцена следејќи ги одредбите за содржината на овој Извештај, ги обработува следните содржини:

- Карактеристики на животната средина во областите кои би биле значително засегнати;
- Проблеми од областите кои се од посебно значење за животната средина, а особено од аспект на заштита на дивите птици и хабитатите;

- Целите на заштита на животната средина, одредени на национално или меѓународно ниво, кои се релевантни за планскиот документ и начинот на кој овие цели и сите аспекти на животната средина се земено во предвид за време на нивните подготовки;
- Веројатните значајни влијанија врз животната средина во целина, вклучително и врз биодиверзитетот, населението, здравјето на луѓето, флората, фауната, водата, воздухот, почвата, климатските фактори, културното наследство, пејсажот и материјалните придобивки. Овие влијанија вклучуваат секундарни, краткорочни, долгорочни, трајни и привремено позитивни и негативни ефекти;
- Резиме/краток преглед на причините на алтернативите, опис за тоа како е направена проценката, вклучувајќи ги сите потешкотии (како што се техничките недостатоци или недостигот на know-how) до кои се дошло при собирањето на потребните информации;
- Опис на предвидените мерки кои се однесуваат на мониторингот во согласност со законските обврски;
- Не-техничко резиме на информациите дадени во согласност со барањата наведени во претходните точки.

1.7 Резиме

Врз основа на спроведената Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-Површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип, органот е должен да ги следи ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето со цел во раната фаза да се согледаат евентуалните негативни влијанија напоредно со изработката на планската документација пред да биде прифатлива за имплементација.

2. Преглед на Планскиот документ

2.1 Основи на Планскиот документ

Цел на изработка на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип е да се оформи градежна парцела за изградба на фотоволтаична централа и трафостаница ТС 110/20кВ со пропратни содржини за производство на електрична енергија што преставува стратешки потег во обезбедување на енергетска независност како и зачувување на земјиштето од загадување. Приклучувањето на фотоволтаична електрана на преносната мрежа на АД МЕПСО се планира со 110кВ кабел од планираната ТС 110/20кВ до постојната 400/110кВ ТС Штип со друга урбанистичка проектна/планска документација.

Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип ќе се изработи согласно Условите за планирање на просторот кои произлегуваат од Просторниот план на РМ. Урбанистичкиот план ќе се изработи врз основа на методологија и содржина која произлегува од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ“ бр. 32/20 и 111/23) и Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник РСМ“ бр. 225/20, 219/21, 104/22 и 99/23).

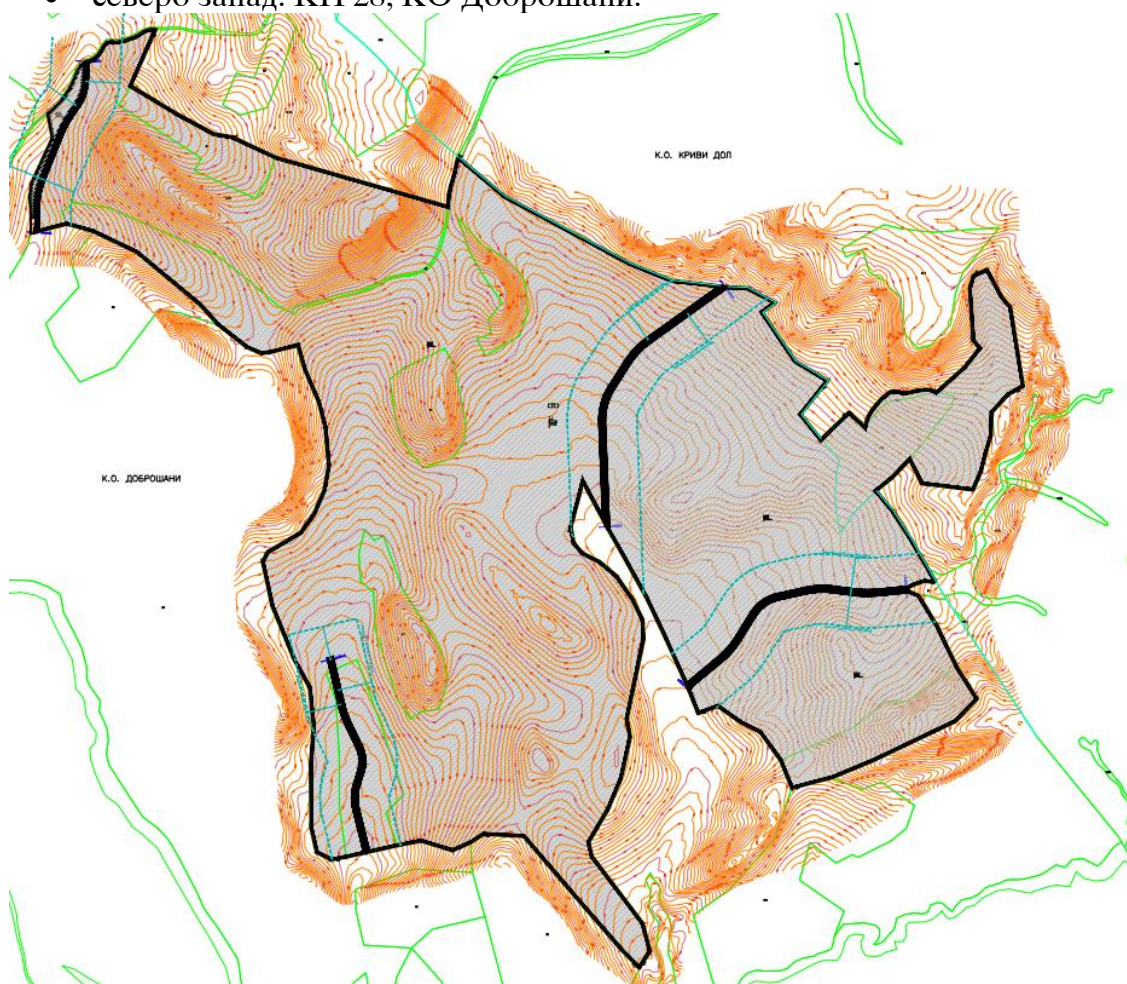
2.2 Плански опфат

2.2.1 Географска и геодетска местоположба

Планскиот опфат се наоѓа северозападно од град Штип. Пристап до него е од северната страна од КП 993, КО Криви Дол (јавен пат). Надморска висина во граници на планскиот опфат е од 294 до 378 мнв. Површина на планскиот опфат на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип е 851242 м².

Граници на проектниот опфат е:

- северо исток: КП 27/1, КО Доброшани, КП 993, 656, КО Криви Дол
- југ: КП 8, дел од КП 83, КП 135, дел од КП 83, 81, 53, КО Доброшани
- запад: КП 56, 39, 56, 29, КО Доброшани
- северо запад: КП 28, КО Доброшани.

Графички приказ за Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип

2.2.2 Намена на употреба на земјиштето

НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ

Неизградено земјиште (НЗ) 85,12 ха (100%)

Плански опфат 85,12 ха (100%)

Намена на земјиште на ниво на плански опфат (планска документација):

Инфраструктура (Е) 85,12 ха (100%)

Е1 - сообраќајни, линиски и др. инфраструктури

Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани 85,12 ха (100%)

Во граници на планскиот опфат планирана е една градежна парцела со основна класа на намена:

- Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани.
Комплементарна намена:
- Е1.8 - трансформаторска станица
- Е1.4 - хидротехничка инфраструктура (регулација на водотек)
- Внатрешен сообраќај и инфраструктура
- Објект за вработени, магацин

Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13- површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол - општина Штип							Планска документација		
број на градежна парцела	површина на градежна парцела	површина под градба	процент на изграденост	површина по етажи	коэффициент на искористеност	основна класа на намена	Височина на градба	катност	паркинг места
	м ²	м ²	%	м ²	k		м ¹		бр.
1.1	851 242	680 994	80	680 994	0,80	Е1.13	12,0	П	4
вкупно	851 242	680 994	80	680 994	0,80				

БИЛАНСНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА НУМЕРИЧКИ ВРЕДНОСТИ НА НИВО НА ПЛАНСКИ ОПФАТ			
		Документациона основа (2023)	Планска документација (2023-2033)
1	ПЛАНСКИ ОПФАТ	851 242 м ² (100%)	851 242 м ² (100%)
2	Е-ИНФРАСТРУКТУРА		851 242 м ² (100%)
3	Е1-КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА		851 242 м ² (100%)
4	<u>Основна намена</u> Е1.13 – површински соларни и фотоволтаични центри		851 242 м ² (100%)
4.1	<u>комплементарна намена</u> Е1.8 - трансформаторска станица Е1.4 - хидротехничка инфраструктура регулација на водотек		
5	НЗ- НЕИЗГРАДЕНО ЗЕМЈИШТЕ	851 242 м ² (100%)	/
6	ПОВРШИНА НА ЗЕМЈИШТЕ ПОД ГРАДБА	/	680 994 м ²
7	ПОВРШИНА ПО ЕТАЖИ	/	680 994 м ²
8	ПРОЦЕНТ НА ИЗГРАДЕНОСТ НА НИВО НА ПЛАНСКИ ОПФАТ	/	80%
9	КОЕФИЦИЕНТ НА ИСКОРИСТЕНОСТ НА НИВО НА ПЛАНСКИ ОПФАТ	/	0,80

3. Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура.

Со планот се утврдуваат и планските решенија за инфраструктурата.

Планскиот опфат се наоѓа северозападно од град Штип. Пристап до него е од северната страна од КП 993, КО Криви Дол (јавен пат).

Во овој плански опфат ЈП ИСАР-Штип нема постоечки и планирани инсталации на водоводна и фекална канализација.

На предметниот плански опфат АД ЕСМ не располага со било какви податоци и информации.

Во планскиот опфат нема изведена телефонска мрежа.

4. Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина

4.1 Карактеристики на просторот

Територијата што ја зафаќа општина Штип лежи во средното сливно подрачје на реката Брегалница. Големината на просторот во границите на Општината изнесува 556 км², односно 3,1% од површината на Републиката.

Се граничи со седум општини: Радовиш, Конче, Неготино, Градско, Лозово, Св. Николе и Карбинци. Сообраќајните контакти со овие општини се различни по интензитет. Најдинамични се врските со Светиниколската, Радовишката и Кочанската општина. За вкупниот развој на Општината, особено на Штип како централна и урбана населба, од особено значење е положбата на Општината во однос на Источна Македонија и Повардарјето. Овде се крстосуваат повеќе значајни патни правци кои водат преку Источна Македонија кон Средечка Висорамнина и долината на реката Струма, кон Повардарјето на југ и кон сливот на Пчиња на север.

4.1.1 Сообраќајна поврзаност

Сообраќајниот систем во Општината го сочинуваат патниот и железничкиот сообраќај. Релативно добро е опслужен просторот околу магистралните патишта и железничката пруга, за разлика од ридско-планинските простори, подрачјата на планините Плачковица и Серта, како и рамнинските предели оддалечени од магистралните патишта.

Вкупната должина на патната мрежа изнесува 377,5 км, од кои 47 км се магистрални патишта, 22,5 км регионални и 308 км локални патишта.

Низ општината поминува магистралниот пат А3 (Штип-Кочани-Делчево), кој е поврзан со автопатот Е-75 (Скопје-Гевгелија), преку патниот

правец Штип-Велес и со регионалниот пат Р2 334 (Штип-Карбинци-Планина Плачковица). Исто така, Штип се поврзува со магистралниот пат А4 (обиколница Скопје-Св. Николе-Овче Поле-Кадрифаково-Штип-Софилари), како и регионалниот пат Р1 103 (Лакавица-Неготино-Кавадарци-Дреново).

Единствена железничка линија која поминува низ Општината во должина од 25 км е линијата Велес-Штип-Кочани, со вкупна должина од 85,5 км. Крстосувањето на железницата со патната мрежа е во ниво. Капацитетот на пругата е преку 24 чифта возови на ден. Степенот на искористеност е мошне низок и изнесува 30 - 33% од дневниот капацитет.

Општината има два стопански и еден спортски аеродром. Тие во целост ги задоволуваат потребите на Општината за стопанска и спортска авијација.

4.1.2 Релјефни услови, наклон и експозиција на теренот

Општина Штип се карактеризира со изразито хетерогени орографски особености условени со мошне динамична релјефна структура во која се застапени рамнински делови претставени со дел од Овче Поле, Ежово Поле и котлините по река Брегалница и Крива Лакавица, ритчести простори и планински релјеф на Плачковица, Серта и Конечка. Разновидната физиономија ја потенцираат и височинските разлики кои се движат од 204 м по течението на реката Брегалница до 1.676 м на планината Плачковица. Во Општината доминира рамничарско - ридското земјиште, бидејќи површините до 500 мнв заземаат 65,1% од вкупната површина на Општината.

Ваквата релјефна структура укажува дека Општината не претставува единствена природна целина. Според морфолошките карактеристики, во неа јасно се издвојуваат 4 природни целини: долината на Брегалница, Криволакавичката долина, Ежово Поле со дел од Овче Поле и западните падини на планината Плачковица.

4.1.3 Геолошки карактеристики

Геотектонски, територијата на општина Штип припаѓа на Вардарската зона и Родопската маса кои меѓусебе според геолошките формации се доста издиференцирани. Теренот е изграден од палеозојски метаморфни и магматски карпи, мезозојски седименти, терциерни седименти и вулкански карпи и најмлади квартерни седиментни и вулкански карпи. Територијата на општина Штип е сиромашна со рудни наоѓалишта. Магнетит и малахит се појавува југоисточно од селото Долани и кај селото Криви Дол, но немаат економско значење. Од неметалите значајни се младите вулкански карпи кои можат да се користат како градежен камен, од кои особено значаен е базалтот од Ежово Брдо. Се среќаваат и мермери погодни за добивање на вар.

Алувијалните наслаги се претставени со чакали, песоци и песочливомусковитски глини, а се наоѓаат покрај речните текови на Брегалница и Крива Лакавица.

4.1.4 Хидрографија

Сиромаштвото со извори, кратки и мали водотеци и изразени поројни текови, во хидролошка смисла општината Штип ја подредуваат меѓу хидролошки посиромашните подрачја во Републиката. Најголем воден потенцијал претставуваат водите на реката Брегалница.

Општината целосно припаѓа на сливот на реката Брегалница, која поминува низ нејзиниот централен дел и ги прибира сите помали речни текови од нејзината територија. Хидрографската мрежа во Општината ја сочинува Брегалница со нејзините притоки: Плачковица, Козјачка, Сува Река, Отиња, долен тек на Злетовка, долен тек на Лакавица и долен тек на Св. Николска.

Според геолошкиот состав, подрачјето на Општината е сиромашно со издани со поголем капацитет. Од вкупно регистрирани 120 извори, 108 се со издашност од 1 л/сек. Со издашност од 1-5 л/сек има 8 извори, од 5-10 л/сек 2 извори и од 10-15 л/сек 2 извори. Во Општината има извори на термоминерални и минерални води од кои посебно внимание заслужуваат локалитетите: Кежовица, Л'ци и Јагмуларци. Овие води според своите карактеристики се доста лековити.

Геолошкиот состав, слабата вегетациска покривка и неправилното користење на земјиштето условуваат голем дел од Општината да е зафатен со ерозивни процеси.

Вкупно се регистрирани 39 поројни текови од кои 12 припаѓаат на I, II и III категорија. Ерозивните процеси зафаќаат значителен дел од површината на Општината, а ги зафаќаат просторите источно од р. Брегалница, западните падини на Плачковица, сливот на р. Отиња, ободните страни на Криволакавичка долина и поголем дел од просторот низводно од Штип.

4.1.5 Климатски и микроклиматски услови на регионот

Просторот на општина Штип е отворен на североисток кон Овче Поле и по долината на Брегалница кон Вардарската долина, што условува влијание, од една страна на умерено-континентална клима и од друга страна на изменето-медитеранска клима. Овие влијанија резултираат со изразити колебања на средногодишните и екстремни температури, поизразена честина на тропските денови од мразните и појава на изразито сушни лета.

Просечната годишна температура изнесува 12,8°. Најстуден месец е јануари, со просечна месечна температура од 1,4°, а најтопол јули со 23,7°. Овче Поле спаѓа во подрачје со малку врнежи, со просечна годишна сума од 506 мм. Врнежите се доста нерамномерно распоредени во текот на годината, со максимум во мај (60,1 мм и минимум во август 27,4 мм). Релативно сушни месеци се јануари, февруари, март, април, јули, август, септември и декември. Врнежите се главно од дожд. Снегот учествува само со 9%, а просечно годишно се јавуваат 18 дена со снежна покривка. По еден ден секоја година се јавуваат и врнежи од град.

Сончевиот сјај изнесува 2.377 часови годишно со максимум во јули 327 часа, односно 10,5 часови дневно. Просечната годишна релативна влажност изнесува 67% и во текот на годината посепено се намалува од јануари до август.

Маглата не е честа појава, но се јавува скоро во сите месеци како ниска магла. Овче Поле е доста ветровито подрачје. Со најголема зачестеност е северозападниот ветер, просечно годишно 196% и со брзина од 5,2 км/сек. Најчесто дува во летните месеци (јуни - август). Втор по честина е југоисточниот ветер, средно годишно 183%, но со најголеми брзини и со јачина од 6,7 м/сек. Најчесто дува во пролет и во есен. Во целина, подрачјето на Општината е поветровито во пролетниот и во летниот период од годината кога тишините се движат средно-месечно од 340-400%, додека во втората половина од годината тишините се околу 500%.

4.1.6 Население

Вкупниот број на население во Општината според Пописот од 2021 година изнесува 44866 жители.

Природното движење на населението искажано преку индикаторите за наталитет, морталитет и природен прираст, покажува тенденции на постојано намалување на стапките, што резултира со релативно посмирен процес на репродукција на населението. Механичкиот прираст на населението е со негативно салдо.

Кај старосната структура на населението присутна е тенденција на опаѓање на учеството помладите возрасни групи, за сметка на работоспособното население и групите над таа возраст.

Присутна е и тенденција на намалување на просечниот број членови на домаќинствата.

Околу 70% од населението спаѓа во категоријата работоспособно, а околу 71% од нив е активно население.

Во оваа Општина карактеристичен е висок процент на неземјоделско население (96,4%), што е повисок од Републичкиот и од другите општини во регионот на Источна Македонија.

Во просторните рамки на општина Штип населението е сконцентрирано во 44 населби, од кои 43 се селски и една градска населба.

4.1.7 Економски карактеристики и стопански развој

Развојот на стопанството во последните неколку години беше под силно влијание на општите услов и за стопанисување во РМ, со силен белег на карактеристиките на транзицијата и со нагласени реформските зафати во сите сфери на општественото живеење: сопственичка трансформација, афирмација на стоковото производство, приватизација и преструктурирање на претпријатијата.

Влошените услови на стопанисување и неповолните наследени тенденции условија повеќегодишен осетен пад на производството.

Транзициските проблеми ги доведоа во незавидна положба некогашните индустриски гиганти (Македонка, Астибо) по кои Штип долги години беше препознатлив и со право го носеше епитетот на Македонски Манчестер.

Штип во процесот на транзиција влезе со значаен и недоволно искористен материјален и кадровски потенцијал поради нефлексибилна стопанска структура, несоодветна организираност и изострени услови на стопанисување. Недоволната искористеност на капацитетите и расположивите ресурси резултираше со забавување на развојот, стагнација и заостанување.

Како последица на сопственичкото и производствено реструктурирање на постојните претпријатија, а особено новорегистрираните фирми, зголемен е бројот на претпријатија во сите дејности. Вкупниот број на регистрирани деловни субјекти во стопанството во периодот од 1995 изнесува 1.357, со вкупно 10.804 вработени. Најголем дел од новоформираните стопански субјекти се мали фирми, кои лесно се трансформираат. Носител на развојот се уште е текстилната индустрија, со преку 70 приватни конфекции. Застапена е и текстилно-кожарската индустрија Баргала, а со повеќе или помалку проблеми и понатаму функционираат Селена, Метална, Агроалумина, Макпромет, како и повеќе градежни фирми. Во Општината делуваат и повеќе агроиндустриски претпријатија, сточарски фарми, кланица со ладилник, дестилерија и др.

Процесот на реструктурирање овозможи и порационално користење на просторот и лоцирање на новоформираните фирми врз пазарни основи на слободен простор во рамките на постојните локации на други стопански субјекти.

Во услови на опаѓање на стопанската и инвестиционата активност и реструктурирање на стопанските субјекти, вработеноста во Општината покажува осетно намалување. Прилагодување на реформските промени, со цел да се постигне поголема продуктивност и реализира определбата за попродуктивно работење и воведување нови технолошки решенија, услови отпуштање на вишокот на вработените.

Според расположивите податоци за годишниот просек во 1994 година бројот на вработени во општината изнесувал 19.631 лица од кои 15.829 или 80,6% се вработени во стопанството. Најголем дел од вработените во стопанството се концентрирани во индустријата (9.497 лица што претставува околу 60% од вкупниот број вработени во стопанството). На второ место со 2.338 вработени или 14,8% е земјоделието, потоа со 1.712 вработени или 10,8% е трговијата, а на трето место со 959 вработени или 6,05% е градежништвото. Структурното учество на останатите области во стопанството е релативно ниско. Од нив позабележително учество имаат градежништвото, сообраќајот, угостителството и туризмот.

4.1.8 Природно и културно наследство

Врз основа на досегашните истражувања и сознанија и валоризацијата на природните вредности во Република Македонија, а согласно Законот за заштита на природни вредности и реткости, на подрачјето на проектниот опфат, нема евидентирано простори и објекти со посебни природни карактеристики.

Согласно Законот за заштита културното наследство („Сл. Весник на РМ“ бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19), видови на недвижно културно наследство се: споменици, споменички целини и културни предели.

Значаен дел од недвижното културно наследство (околу 45%), се наоѓа во руралните населби и ридско-планинските подрачја, кои се целосно или делумно напуштени, што значително ја усложнува нивната заштита и користење.

На подрачјето на катастарската општина Доброшани, кое е предмет на анализа има евидентиран недвижен споменик на културата (Експертен елаборат):

1. Археолошки Локалитет Гробишта, Доброшани, среден век;

На подрачјето на катастарската општина Криви Дол евидентирани се следните недвижни споменици на културата (Експертен елаборат):

1. Археолошки локалитет Градиште, Криви Дол, доцноримски период;
2. Археолошки локалитет Громади, Криви Дол, доцноримски период;
3. Археолошки локалитет Долна Бежанија, Криви Дол, бронзено време;
4. Археолошки локалитет Јанчовец, Криви Дол, доцноримски период.

Предел

Предел е топографски дефинирана територија што се состои од карактеристичен мозаик од меѓусебно зависни типови екосистеми кои што би можеле да бидат или биле предмет на специфични човекови активности. Пределот главно се дефинира како парче земјиште што може да се опфати со еден поглед. Тоа е хетерогено и динамично ниво на организација на еколошките системи. Нивото на развој на пределот е под влијание на природни и/или антропогени фактори или комбинација од двата. Еден пределски тип може да поседува целосно природни карактеристики или пак да биде целосно изменет од човекот и да не опфаќа ниту еден природен екосистем. Затоа токму пределот е ниво на еколошка организација што ги вклучува луѓето и нивните активности во еколошките системи. Преку пределот се проучува функционирањето на односите човек - природа и се дефинираат причините за моменталниот изглед и распоред на екосистемите во просторот.

Според Меловски, Љ., Јовановска, Д., Авукатов, В. (2015), Пределска разновидност во сливот на реката Брегалница-Завршен извештај по проектот Анализа на недостатоци во еколошки податоци и изработка на карта на

Предел на брдски пасишта на лапореста подлога.

Субмедитеранската клима и специфичната геолошка подлога (проследено со историски антропогени влијанија) овозможиле на овој простор да се задржат многу степски елементи во флората и фауната, а доминантно живеалиште се брдските пасишта со *Morina persica* и *Astragalus parnassi*.

43

изразито сувата клима и тешката лапореста подлога на која се развиваат солени почви, обновувањето на шумите било и е оневозможено до денеска. Значаен придонес кон неможноста за обновување на природната вегетација во рамките на овој предел има и интензивното сточарство до Втората светска војна. Тука за време на зимскиот период се напасувале огромни стада овци кои летно време престојувале главно на планината Бистра. Денеска голем дел од површините на овој простор се враќаат на наследниците на некогашните сточари. Голем дел од просторот останал во државна сопственост - тоа се површините на воениот полигон Криволак. Ограничениот пристап во делот кој го зафаќа воениот полигон обезбедува одлични услови за ненамерна, но многу ефикасна заштита на исклучително вредниот биодиверзитет на тоа подрачје.

Тревниот карактер на пределот го дава доминантното учество на класите суви брдски пасишта и пасишта со грмушки, како и релативно слабата застапеност на класите широколисни шуми, додека спецификата на пределот, покрај лапорестата подлога, ја дава и релативно високиот процент на еродирани и карпести, класа површини со ретка вегетација. Руралниот карактер на пределот денеска е слабо истакнат заради што учеството на класите земјоделско земјиште со површини под природна вегетација и хетерогено земјоделско земјиште е мало.

Матриксот на пределот на брдски пасишта, а лапореста подлога е претставен со тревесто-ниска грмушеста вегетација - брдски пасишта. Низ матриксот се расфрлани различни петна од природни живеалишта: мали благуна-габерови шуми во пострмните делови, помали или поголеми површини зараснати со грмушки, главно *Paliurus spina-christi*, голи каменити површини, еродирани површини, стрмни карпи и др. Коридорите не се континуирани, а главно се претставени со доловите на непостојаните водни текови околу кои може да има блатна вегетација или остатоци од дабови појаси.

Пределот е целосно или скоро целосно ненаселен. Постојат повеќе села кои се целосно напуштени и за нивното некогашно присуство сведочат само остатоци од сидови (Јамуларци, Црешка, Убого и др). Многу мали села се уште имаат по некој жител (Софилари, Беќирлија и др.), додека некои се активни само преку зимата кога тука престојуваат стада овци од планините во Западна Македонија (Пенуш, Енешево и други).

Пределот има исклучително конзервациско значење, особено заради заштита на грабливи птици (мршојадци) и ендемични растенија и инвертебратни животни.

Пределот поседува и исклучителни пејсажни вредности, особено заради всечените долови на водотеците. Во тој контекст се издвојува реката Брегалница која во рамките на овој предел прави бројни меандри издлабени во лапорестата подлога уште во текот на еоценот. Меандрите направиле и поголеми рецентни речни тераси со плодно земјиште на кои доминираат поплавни тополови шуми, доколку површините под крајречните шуми не се пренаменети во обработливо земјиште.

4.2 Опис на сегашната состојба со животната средина во планскиот опфат

Основен предуслов за идентификација на проблемите со животната средина и поставување на стратешки цели за надминување и унапредување на истите е идентификацијата и оцената на сегашната состојба со медиуми на животната средина (воздух, вода, отпад, почва, биодиверзитет, бучава), како и со користењето на земјиштето и природните ресурси во општината.

Со оглед на тоа што во планираниот простор до сега не се вршени мерења, следења и истражувања на основните витални компоненти воздухот, водата, тлото, бучавата и тврдиот отпадок, пореметувањата во екосистемот во целост не можат да се откријат, а оценката за состојбите произлегува исклучиво од дејствувањето на човекот и неговите активности во овој простор.

Воздух

Главен извор на загадување е индустријата која во екосистемот емитира, гасови, пареи, чад магла, прашина и аеросоли. Загадувањето на воздухот најповеќе е резултат на преработка на сулфидни концентрации на обоени метали, како и на согорување на кокс и други карбофилни горива во индустријата и домаќинствата.

На загадувањата на воздухот многу влијае топографијата на теренот, висината на индустриските одаи и атмосферските услови. Најкритично загадување е во услови на отсуство на хоризонтално и вертикално струење на воздухот, особено кога е истото проследено со температурни инверзии.

Најрационален и ефикасен начин за заштита на животната средина од штетните влијанија врз воздухот е превентивното делување и спречување на продукција на штетни емисии во самите извори на нивно создавање. Квалитетот на воздухот најмногу го нарушува присуството на гасови, прадини и други штетни материи кои негативно влијаат врз здравјето на луѓето, екосистемите и природните создадени вредности.

Општина Штип е веројатно еден од ретките простори во Републиката кој може да се пофали со чист воздух. Основна причина за ова е непостоење на тешка индустрија која е еден од основните извори на аерозагадување. Постојаното присуство на ветар, од друга страна обезбедува перманентна аерација, така да дури и смогот е многу ретка појава. Меѓутоа, постојаното зголемување на бројот на моторни возила секако е и потенцијална опасност по квалитетот на воздухот, поради емисија на чад и издувни гасови, особено во централното градско подрачје.

Интензивниот развој на сообраќајот, високофреквентните сообраќајници и другите сообраќајно прометни места, особено во критичните периоди на денот се висок потенцијален ризик, кој упатува на потребата од будно следење на состојбата што е предуслов за брзо реагирање во случај на влошување на состојбата.

Една од мерките за реализација на превентивниот пристап во заштитата на воздухот е обезбедување на солидно согорување во огништата

на разните горивни инсталации и добра карбурација на горивата во моторите со внатрешно согорување.

Исто така, значајни мерки кои придонесуваат за надминување на проблемот со загадување на воздухот се:

- изградба на широки улици кои овозможуваат брзо проветрување;
- зголемување на површините со зелени насади и дрвореди;
- подобрување на коефициентот помеѓу изградените и слободните површини;
- подигање зелени појаси околу индустриските зони, производните капацитети, резервоарите за вода и др.

Идентификација на проблемите

- Голема концентрација на индустриски објекти на територијата на Општината.
- Појава на голема густина во сообраќајот за време на работните денови (појава на шпицови).
- Недостаток на сеопфатни и сигурни податоци за емисиите со загадувачки супстанции и квалитетот на воздухот за општина Штип.
- Употреба на горива при чие согорување се емитураат значителни количества на загадувачки супстанции, посебно кај домашните ложишта.
- Употреба на застарена опрема и стара технологија во индустрискиот сектор.
- Употреба на горива со висока содржина на сулфур и возен парк со стари возила.
- Недостатоци на системот за проценка на здравствените и на еколошките ризици од штетното влијание на атмосферските загадувања.
- Недоволна соработка на инволвираните страни во процесот на управување со воздухот.
- Незастапеност на алтернативните извори на енергија на пазарот.

Вода

Негативните влијанија на отпадните води во најголем дел се рефлектираат на квалитетот на водата на реципиентите, потоа на подземните води, почвите, здравјето на луѓето и живиот свет во коритата на реките. Загадената вода од реките која се користи за наводнување на земјоделските површини ги загадуваат и земјоделските култури преку кои индиректно се пренесуваат штетните материи во храната, а со тоа предизвикуваат зарази и други заболувања кај луѓето.

Непрочистените отпадни води што се испуштаат во реките вршат загадување на водата, но и на подземните води кои се наоѓаат во близина на загадените реки. Користењето на подземните води за пиење или

наводнување, директно влијае врз здравјето на луѓето и загадување на земјоделските култури.

Општина Штип се наоѓа во делот од Македонија кој е исклучиво дефицитарен со вода. Основен извор за водоснабдување се водите од р. Брегалница, односно подземни води кои се резултат на инфилтрација на речната вода на Брегалница која преку хидраулична врска со водоносните слоеви се акумулира во приобалните водни басени. Водата се зафаќа од три водозафатни локалитети: Фортуна, Штипско езеро и АРМ. Вкупниот капацитет се движи од 240-300 л/с во зависност од хидролошките услови. Физичко-хемиските карактеристики на бунарската вода се: зголемена концентрација на манган и железо, поради што истата е неупотреблива за водоснабдување без претходен третман. Врз издашноста на бунарската вода влијаат следните фактори:

- протокот на вода во р. Брегалница,
- температурата на воздухот и почвата,
- нивото на подземни води,
- степенот на загаденост на речната вода.

Врз квалитетот на водата за водоснабдување во целата Општина директно влијае нарушениот квалитет на водите на р. Брегалница која претставува реципиент за отпадните индустриски води за голем дел од стопанските капацитети, директно или преку нејзините притоки. Ова како појава е присутно и кај капацитетите кои територијално припаѓаат на соседните општини (Карбинци и др.), кои своите отпадни води ги испуштаат во водотеци кои се вливаат во р. Брегалница и на тој начин посредно влијаат врз квалитетот на нејзините води.

Исто така, не редок е случајот на испуштање на отпадни води во близина на бунарите за водоснабдување на селските населби. Контрола на квалитетот на водата во градот со нас. Три Чешми, е во надлежност на ЈЗО Републички завод за здравствена заштита од Скопје кој врши годишна комплетна физичко-хемиска, радиолошка и анализа на пестициди; ЈЗО Завод за здравствена заштита Штип, каде два пати неделно се врши мала хемиска анализа на сирова и преработена вода и Лабораторијата во фабриката за преработка на вода каде се врши секојдневно мала хемиска и бактериолошка анализа.

Во населените места с. Караорман, с. Долнени и с. Драгоево кои имаат системи за водоснабдување, контрола на квалитетот на водата се врши еднаш месечно од страна на ЈЗО Завод за здравствена заштита од Штип. Во останатите селски населби кои немаат системи за водоснабдување, односно се водоснабдуваат преку бунари, чешми или индивидуални системи, нема контрола на квалитетот на водите, а третманот се сведува само на хлорирање, нема следење на квалитетот на водата и затоа постои перманентен ризик по здравјето на луѓето и животната средина.

Градот Штип има изградено канализациона мрежа за одвод на фекални и индустриски отпадни води (системот е сепаратен), изграден во периодот од 1960 до 1996 година со вкупна должина од 97,7 км. За прифаќање на фекалните и индустриски отпадни води, во 1990 година е изграден колектор

со вкупна должина од 13.500 м и профил Ф300-Ф1200 мм, како и уште четири споредни колектори со помал профил.

Основна слабост на постојниот градски канализационен систем е нефункционалноста. Имено, поради малите профили на канализационите цевки, честа е појава на тесни грла и запушувања. Новоизградените колектори пак не се ефективно искористени, бидејќи голем дел од постојните станбени и деловни објекти не се приклучени и нивните отпадни води слободно се излеваат во коритото на Брегалница.

Ова особено се однесува на поголем дел од индустриските објекти кои воопшто не се приклучени на канализациониот систем, а со тоа и на колекторите.

Идентификација на проблеми

- Водоснабдувањето на населението во Општината е проследено со: загуби на вода, недоволен притисок, диви приклучоци, застарена мрежа, недоволен резервоарски простор и недоизграденост на водоводниот систем.
- Недостиг на податоци за следење на количеството и квалитетот на отпадните води од индустријата.
- Непостоење на мониторинг на квалитетот на водата.
- Непостоење на пречистителна станица.
- Недоизградена фекална мрежа во градот.
- Лоши карактеристики на постојната фекална мрежа (мали профили).

Отпад

Човекот со својата активност продуцира големи количини на цврст отпад. Со процесот на индустријализацијата, урбанизацијата и зголемување на стандардот на живеење, овие количини покажуваат тренд на пораст. Комуналниот и технолошкиот-неопасен отпад е во корелација со развојот на Општината. Поголем дел од комуналниот отпад се создава од човекот и терцијарните дејности (трговија, угостителство и туризам), а технолошкиот-неопасен отпад се продуцира од производните дејности.

Депонирањето на цврстиот отпадни материји кои се производ на животните и работни активности на луѓето е еден од посериозните проблеми во Општината.

Комуналниот отпад се депонира многу блиску до градот на локалитетот Крст, до населбата Пребег, кое локациски се наоѓа над рекреативниот центар Кежовица, односно над р. Брегалница која е извор на вода за пиење.

ЈП Исар има назначено две локации за депонирање на шут, но бидејќи истите нередовно се празнат и нема простор за ново одлагање, граѓаните го депонираат шутот по диви депонии кои им се најблиски.

Индустрискиот отпад се депонира на истите локации (Крст и диви депонии). Со оглед на доминација на текстилната индустрија, структурата на

отпадот во најголем дел се отпадоци од материјали, кои ветерот ги разнесува на големи далечини.

Проблеми создава и пластичната амбалажа, која не се селектира од останатиот отпад, поради недоволна количина на канти за складирање на отпадот.

Општината нема депонија за изумрени животни, ниту пак депонија за медицински отпад.

Привремената депонија не ги задоволува минималните санитарни стандарди и прописи. Нема никаква инфраструктура (вода, електрична енергија), нема средства за дезинфекција, јама за пцовисани животни и др. Отпадот се одлага без никаков третман (само се нивелира и затрупува со земја и песок), а поради непосредната близина на елитна станбена населба и рекреативен центар, таа објективно претставува сериозен потенцијален извор на заразни заболувања и епидемии.

За отстранување на цврстиот отпад во градот е задолжено Јавното претпријатие Исар.

Идентификација на проблеми

- Непокриеност на целата територија на Општината со организиран систем на собирање на комуналниот отпад;
- Постоење на голем број диви депонии со различен капацитет кои штетно влијаат врз сите медиуми на животната средина;
- Непостоење на податоци за количините и видовите на сите видови на отпад на територија на Општината;
- Недоволна екипираност на општинскиот кадар кој ќе ги следи и контролира состојбите во управувањето со отпадот врз основа на Законот за управување со отпад;
- Недоволна свест кај населението за проблемите предизвикани од непотполното управување со отпад (непостоење на интегриран систем за управување со отпад).

Почва

Квалитетот на почвите претставува основен предуслов за остварување на одржливиот развој. Современите процеси на урбанизација и особено користењето на земјиштето за стопански цели најдиректно влијае врз интензитетот на користење на земјиштето и промената на неговиот квалитет. Постојат многу причинители кои предизвикуваат оштетување и загрозување на земјиштето: загадените отпадни води, исталожените честици од воздухот (тешки метали и сл.), ерозијата, нерационалното користење на хемиски средства во земјоделството, сообраќајниците, депониите, урбаните и руралните населби, добиточните фарми со несоодветна изградба на помошни објекти, викенд населбите, инфраструктурните системи и др.

Користењето на арско и вештачко ѓубре и пестициди се одвива без соодветна контрола. Некои пестициди имаат висока токсичност со голем

ризик по здравјето на човекот и негативни влијанија врз растенијата, животните и екосистемот.

За да се спречат негативните последици од примената на хемиските препарати и вештачките ѓубрива во земјоделието, неопходно е да се намалат количините на оптималното ниво и едновременно нивно супституирање со воведување и примена на био пестициди и органски ѓубрива со кои се обезбедува продукција на здрави и еколошки чисти производи.

Биопестицидите претставуваат живи организми, микроорганизми или производи на нивните животни процеси. Хигиенските предности од употреба на биопестицидите се:

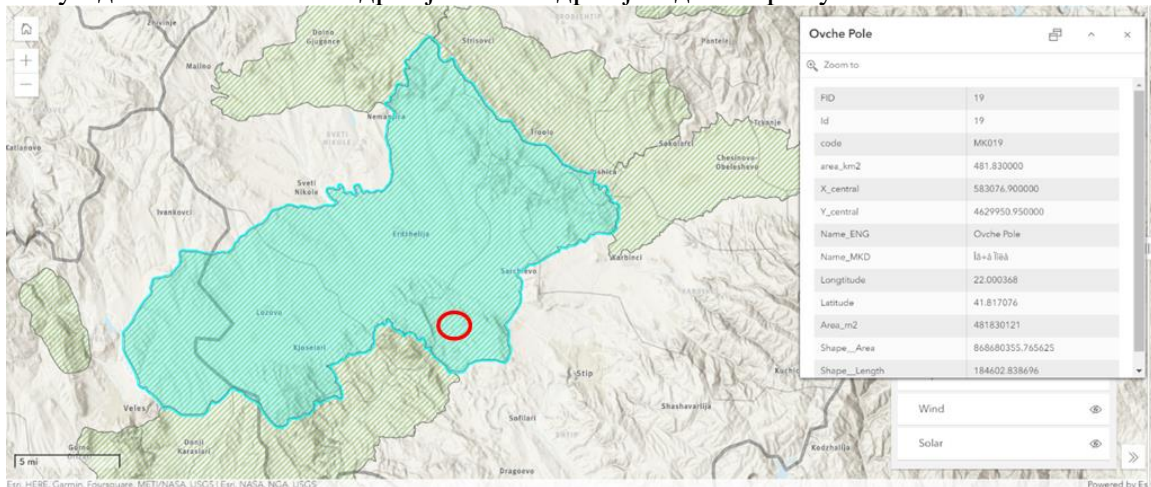
- отсуство на негативни ефекти врз флората и фауната,
- отсуство на загадување на животната средина,
- отсуство на резидуи (остатоци) во хранливите продукти,
- нерегистрирана отпорност кон нив.

Идентификација на проблеми

- Загадување на почвата од употреба на хемиски средства.
- Нестручна употреба на хемиски препарати и вештачки ѓубрива.

Биодиверзитет

Според просторно информативниот систем при МЖСПП и евиденцијата на природно наследство на РСМ и секторската студија за заштита на природното наследство, анализираната локација не влегува во ниту едно заштитено подрачје или подрачје идентификувано за заштита.

Анализирана локација во однос на СОЛ Овче Поле

Но, според меѓународно идентификуваните подрачја, анализираната локација е дел од:

Значаен орнитолошки локалитет Овче Поле

ЗОЛ е област идентификувана со помош на меѓународно договорен сет на критериуми како глобално важна за зачувување на популациите на птици. Во земјите-членки на ЕУ, ЗОЛ често директно се вклучени во мрежата

Натура 2000. Ова е услов за пристапување во ЕУ за Македонија, кој сеуште не е инкорпориран во националното законодавство.

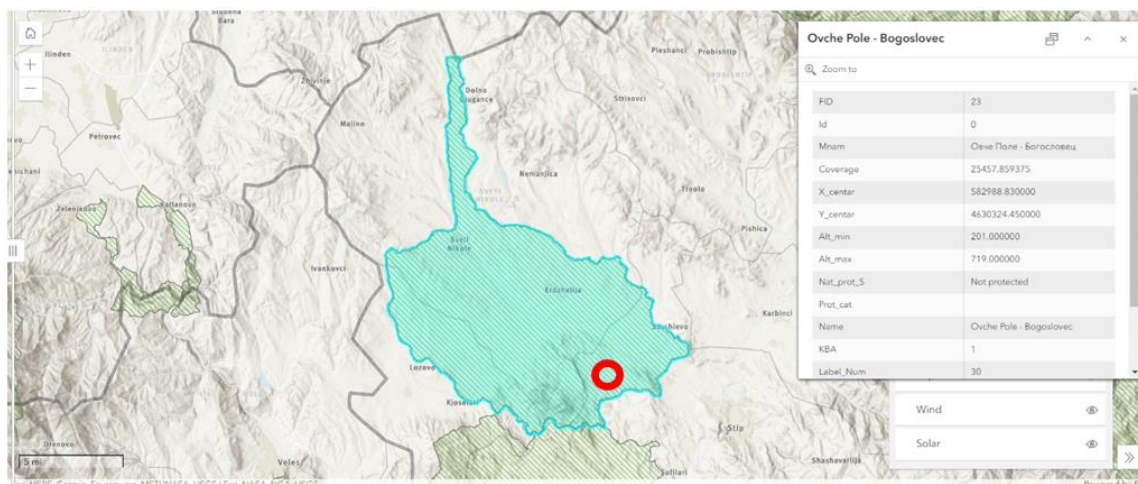
Овче Поле (IBA code: МК019; Criteria: A1, B2; Area: 48,183 ха) е голема рамнина, се наоѓа во Централна Македонија, при што границата на локацијата започнува во близина на градот Велес, оди повеќе или помалку кон исток кон селото Кишино, а потоа СИ следејќи ги сртовите на малите ридови и клисури, се додека не стигнува до селото Богословец. Потоа, продолжува ЈИ до селото Доброшани, каде продолжува на исток до Сушево, на север до Сарчиево, СИ до Горни Балван и повторно на север до Пишица. Оттука, ја дели својата граница со локалитетот долина на Злетовска Река (МК012), одејќи СЗ по сртот на планината Манговица до земјениот пат под врвот Струга (758 мнв) кај селото Долно Барбарево. Оттука, ја дели својата граница со локалитетот Преод - Ѓуѓанце (МК015) ЈЗ од селото Немањица. Потоа продолжува на југ до каналот за наводнување, го следи на запад до градот Свети Николе, избегнувајќи го од југ и продолжува ЈЗ кон селата Ѓуземелци, Сојаклари и Отовица. Оттука, продолжува кон југ, следејќи го автопатот Е-75 (Велес-Скопје), се до својата почетна точка источно од Велес. Локалитетот е тектонска долина, ограничена со планината Манговица, ридот Богословец и реката Вардар. Геолошки, претежно се состои од плиоценски езерски седименти.

Не постои целосна листа за проверка на птиците од оваа област. Историски гледано, локацијата била важно место за размножување на црниот мршојадец *Aegypius monachus* и Малата дропла. Првата не е евидентирана во поширокиот регион од 1960-тите, додека последниот запис од четири единки на Малата дропла потекнува од местото Домус Бунар кај селото Црнилиште во 1972 година.

Најважните видови за размножување се царскиот орел (10-12 пара), Белонокта ветрушка (200-250 пара) и Модровраната (10-30 пара). Царските орли се размножуваат на дрвја и на електрични столбови често блиску до човечки населби. Ветрушките се среќаваат да се размножуваат исклучиво во селата, агрегирани во голем број пред нивното преселување. Други значајни видови се: *Neophron percnopterus*, *Burhinus oedicnemus*, *Lanius minor*, *Gyps fulvus*, *Circus gallicus*, *Buteo rufinus*, *Falco cherrug*.

Овче Поле е голема рамнина, речиси целосно се користи за земјоделство, со исклучок на мали несоодветни солени дамки и некои остатоци од мочуришта. Во периферните делови доминираат суви пасишта. Насади со големи тополи или дабови дрвја се расфрлани низ локацијата. Неколку села се вградени во пејзажот.

Значално растително подрачје Овче Поле - Богословец

Анализираната локација во однос на ЗРП Овче Поле - Богословец

ЗРП се глобално значајни локации за загрозени живеалишта и дивни растенија и се витална алатка за зачувување на дивите растенија и нивните живеалишта *in situ*. Идентификувани на национално ниво, тие обезбедуваат рамка за спроведување на целта 5 од глобалната стратегија за заштита на растенијата од Конвенцијата за биолошка разновидност (CBD); да се обезбеди заштита на најмалку половина од важните области за растенијата. Идентификацијата на ЗРП ги информира и ги поткрепува постоечките меѓународни, регионални и национални програми и законодавство за зачувување.

Подрачјето Овче Поле-Богословец се простира во централниот дел на Македонија. Се протега на надморска височина од околу 280 до 755 м. Критериуми: IPA (Aii); IPA (Aiii); IPA (Aiv).

Зафаќа површини со суви брдски пасишта на палеогени седименти - степолика вегетација, како и живеалишта со халофитска вегетација (Континентални копнени станишта со халофитни (солени) треви и тревести растенија - E6.2) и Панонски солени степи и солени блатата - E6.21 и Хелено-балкански *Satureja montana* степи - E1.21).

Солените почви во Македонија со значителни површини се застапени единствено во ова подрачје. Затоа вегетацијата во ова ЗРП има големо национално значење. ЗРП Овче Поле-Богословец вклучува четири видови од критериумот А, и тоа *Galium rhodopeum*, *Hedysarum macedonicum*, *Salvia jurisicii*, *Anchusa macedonica*.

Сопственоста на земјиштето во регионот е мешана (државна и приватна). Главен тип на искористување на земјиштето е сточарството (ридски пасишта) и во помала мера се користи за обработливи површини, додека шумските површини се незначителни.

На локацијата на планската документација идентификувани се отворени тревести подрачја со степолики заедници.

Степоликата вегетација се развива на палеогени и неогени лапори, со големо присуство на степски видови, како што се: *Astragalus parnassi*, *Hedysarum macedonicum*, *Morina persica*, *Onobrychis hypargyrea*, *Galium rhodopaeum*,

Anchusa macedonica, *Onobrychis megalophylla*, *Salvia jurisicii* и други. Таксономски припаѓаат на класата Thero-Salicornietea, во која доминираат халофитните видови растенија: *Camphorosma annua*, *Camphorosma monspeliaca*, *Salicornia herbacea*, *Suaeda maritima*. Овие заедници се развиваат во централните делови на Македонија, во регионот помеѓу Неготино, Штип и Велес. Доминантна растителна заедница во подрачјето е ass. *Astragalo-Morinetum*.

Оваа заедница се развива на стрмни интензивно еродирани падини. Се јавува на карбонатни почви од палеогени седименти. Заедницата е во контакт со ass. *Brachypodio - Onobrychietum* која се развива на рамни нееродирани површини. Позначајни степски видови карактеристични за заедницата *Astragalo-Morinetum* се: *Euphorbia glabriflora*, *Astragalus parnassi*, *Bromus cappadocicus*, *Melica ciliate*, *Morina persica*, *Echinops ritro*, *Festuca callieri*, *Teucrium polium*, *Thymus pseudoatticus* и други.

Најзастапени цицачи во овој хабитат се: трбоен ноќник (*Myotis emarginatus*), мустаќест ноќник (*Myotis mystacinus*), јужна полјанка (*Microtus guentheri*), обична полјанка (*Microtus levis*), жолтогрлест глушец (*Apodemus flavicollis*), слепо куче (*Spalax leucodon*), обичен крт (*Talpa europaea*), див зајак (*Lepus europeus*) и шарен твор (*Vormela peregusna*).

Од птиците позначајни се: степска ветрушка (*Falco naumanni*), чурулин (*Burhinus oedicnemus*), потполошка (*Coturnix coturnix*), голема дропља (*Otis tarda*), полска еребица (*Perdix perdix*), мала дропља (*Tetrax tetrax*) и др.

Влекачи и водоземци кои се типични за овој хабитат се степската гуштерица (*Podarcis taurica*) и степскиот удав (*Eryx jaculus*).

Бучава

Една од негативните последици на техничко-технолошкиот развој е бучавата. Нејзиното влијание е присутно во сите сфери на човековото живеење и се повеќе претставува проблем на кој треба да му се обрне целосно внимание. Општината Штип, сама по себе, не е поштедена од оваа појава, туку напротив, трендот на нивото на непријатна бучава постојано се зголемува. Најчеста причина за појава на штетна бучава, т.е. бучава над максимално дозволено ниво (МДН) се сообраќајните средства и производните и услужните машини и алати. Исто така, се почести се случаите на енормно гласна музика од рестораните и кафулињата кое воопшто не се санкционира од страна на надлежните органи.

Со зголемување на бројот на населението и пренаселеноста на градовите, брзото темпо на индустрискиот развој, модернизацијата и автоматизацијата на животните услови, луѓето од ден на ден се повеќе се судруваат со проблемот на бучавата. Кога зборуваме за бучава во градот се мисли на т.н. еколошка бучава, односно комунална бучава. Еколошка бучава е бучава која ја реципираат луѓето надвор од домаќинствата и работните места.

Бучавата произлегува од урбаните активности и тоа:

- Сообраќај,
- Производни и деловни процеси,

- Бучава од ентериерно потекло (станбени згради, трговско деловни центри и сл.),
- Бучава од угостителски објекти.

4.3. Сегашни проблеми со животната средина во и околу планскиот опфат

Проблемите со животната средина во општина Штип и предметниот опфат, беа идентификувани преку анализа на постоечката состојба со животната средина каде се евидентирани клучните проблеми и предложени се мерки во облик на Акционен план за нивно надминување.

Најосетливи елементи на животната средина во предметниот опфат (Елементи на СОЖС)					
Води	Воздух	Отпад	Климатски фактори	Население	Материјални добра

Елементи на СОЖС

Проблемите со генерирање на отпадот се разгледуваат како влијание врз површинските и подземните води, влијание на загадувањето на почвите и индиректно како влијание врз квалитетот на воздухот и почвите и индиректно како влијание врз квалитетот на воздухот и создавањето на стакленички гасови (климатски промени).

Врз основа на евидентирање на најосетливите елементи на животната средина во планскиот опфат кои се нарекуваат и елементи на Стратегиска оцена на животната средина (Елементи на СОЖС) се воспоставуваат цели на стратегиска оцена на животна средина (Цели на СОЖС) и се дефинирани можни индикатори за секоја цел.

Во процесот на Стратегиска оцена на влијание на планскиот документ врз животната средина важно е да се види како, на кој начин, со која јачина и интензитет целите на планскиот документ влијаат врз целите на СОЖС со цел да се предвидат мерки за спречување на влијанијата и да се предложи соодветен план за мониторинг на индикаторите за секоја цел на СОЖС. На следната табела се прикажани сегашните проблеми со елементите на животната средина:

Елементи на Стратегиската оцена на животна средина	Проблем	Релевантно опфтен проблем
Воздух	Нарушен квалитет на воздухот од зголемен сообраќај	x
	Немање квалитетна медицинска база на податоци во однос на заболувањата предизвикани од загадувањето на воздухот	x
Вода	Неконтролирано трошење на питка вода	x
	Нецелосен мониторинг за квалитетот и квантитетот на површинските, подземните и отпадните води	x

Отпад	Постоење на диви депонии	x
	Непостоење депонија за отпад штетен по здравјето на луѓето	x
Почва	Загадување на почвата (особено во индустриската зона на општината)	x
	Диви депонии на територијата	x
Предел	Узурпација и деградација на просторот	x
	Недоволна застапеност на паркови и зелени површини	x
Население	Ниска еколошка свест кај граѓаните во општината	x
	Невработеност	x
Климатски фактори	Користење на јаглен и нафта за затоплување	x
	Непостоење стратегија за искористување на алтернативни извори на енергија	x
Материјални добра	Постоење на бесправни градби	x

Сегашни проблеми со елементите на животната средина

5. Состојба без имплементација на планскиот документ

При реализација на Планскиот документ за Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена E1.13-Површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип се разгледува опцијата без да се спроведе планска активност, односно работите да останат во првобитната положба.

Во конкретниов случај доколку планот не се спроведе, се очекуваат следниве последици:

- Непланско искористување на просторот;
- Неконтролирана изградба на бесправни објекти;
- Нарушување на квалитетот на медиумите во животната средина;
- Нема развој на стопанството;
- Намалени приходи во буџетот;
- Слаб социо-економски развој;
- Нарушено здравје на населението;
- Намалена можност за вработување;
- Пораст на миграција;
- Намален животен стандард;
- Трошоците за увоз на струја ќе се зголемат.

6. Алтернативи и чинители за избор на алтернатива

Реализацијата на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-Површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип е од особено значење за реализирање наменски содржини и функционална операционализација за развој на планскиот опфат, општината и државата.

Од особено значење за изготвување на Стратегиската оценка, а воедно и стандардна постапка е да се изанализира варијантата, односно опцијата од неспроведување на планското решение со што состојбата би останала во првобитната состојба. Во тој случај се очекува дека фактичката состојба на теренот воопшто нема да се промени и економската пасивност ќе продолжи.

Овие аспекти се земаат со цел да се изнајде најповолното решение кое ќе придонесе за заштитата на животната средина и здравјето на човекот.

Со реализирање на планскиот опфат се очекуваат неколку позитивни аспекти:

- Рационално искористување на просторот преку реализација на одржливи плански содржини;
- Поволна географска положба;
- Добри микроклиматски услови;
- Отварање нови работни места;
- Подобрување на енергетскиот биланс /пораст на производството на енергија;
- Зголемување на енергетската сигурност;
- Зголемување на учеството на нови одржливи извори на енергија во снабдувањето со енергија, односно во енергетскиот биланс;
- Пораст на енергетската ефикасност;
- Зголемување на енергетските капацитети од обновливи извори;
- Подобрување и одржливо производство и снабдување со електрична енергија и топлина;
- Намалување на увозната зависност од енергија;
- Енергетска сигурност;
- Намалување на емисиите на стакленички гасови;
- Либерализација на пазарот;
- Зголемен степен на урбанизација со максимално, рационално и одржливо искористување на просторот и
- Реализирање на плански содржини во функција на директни /индиректни економски ефекти.

Со реализација на планот се овозможува локацијата да прерасне во единствена интегрирана просторна и функционална целина, која ќе овозможи одржив развој на локалната и национална економија со потенцијал за привлекување на интересот на домашните и странските инвеститори во планскиот опфат и пошироко во планскиот регион.

7. Претпоставени влијанија врз медиумите на животната средина

Појавите кои како претпоставка може да се јават од имплементацијата на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-Површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип може да се анализираат од негативен и позитивен аспект.

Извештајот за Стратегиска оцена ги зема во предвид влијанијата врз сите медиуми на животната средина, биолошката разновидност, природата, пределот, културното наследство, луѓето како и влијанијата врз социо-економските потенцијали во општина Штип.

Извештајот за Стратегиска оцена не ги анализира поединечните развојни проекти, туку влијанијата врз медиумите на животната средина од глобален аспект. Значи, со извештајот се прави само проценка на можните негативни влијанија врз животната средина, додека во подоцнежните фази, преку Студиите за оцена на влијание врз животната средина или Елаборатите за заштита на животната средина, што се законска обврска на основа на укажаните ризици се прават детални анализи и препораки.

Согласно Законот за животна средина и Уредбата за определување на критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина потребно е да се утврди потреба за спроведување на постапка за оцена на влијанието на проектот врз животната средина. Потребата од оцена на влијанијата врз животната средина ја донесува Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина. Согласно Законот за животна средина, како и Законот за заштита на природата, правните или физичките лица кој вршат дејности или активности кои не спаѓаат во проектите за кои се спроведува постапка за оцена на влијанието врз животната средина се должни да изготват Елаборат за заштита на животната средина, со цел да се оцени влијанието на дејностите или активностите врз животната средина, пред да започнат со спроведување на проектот и истиот да го достават до органот надлежен за одобрување на спроведувањето на проектот.

Влијание врз демографскиот фактор

Реализацијата на предвидените содржини од планскиот опфат, не само што ќе ја запрат економската миграција на локалното население, туку и ќе предизвика позитивен стимул на демографскиот развој. Исто така, ќе има долгорочно позитивно влијание и на зголемувањето на наталитетот, како уште еден позитивен елемент во функција на демографскиот развој. Инвестиционите вложувања за реализација на оваа планска содржина ќе го зголемат животниот стандард и квалитетот на живеењето.

Влијание врз човековото здравје

Заради намената во планскиот опфат, не се очекува истиот да предизвика негативни влијанија врз здравјето на локалното население, бидејќи класата на намена (производство на електрична енергија од обновливи извори) спаѓа во класа на намена, која нема значајно влијание на човековото здравје. Во текот на изградбата се очекуваат краткорочни влијанија, како резултат на појавата на бучава, емисии во воздухот и појава на прашина.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз човековото здравје ќе се направи во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина, што се законска обврска.

Влијание врз социо-економската состојба

Имплементацијата на планот за изградба на објекти за производство на енергија од обновлив извор во општина Штип ќе има позитивно влијание врз социо-економските и демографски развој на општината, зголемено и одржливо искористување на обновливите извори на енергија, помал увоз на електрична енергија, отварање на нови работни места, зголемување на стапката на економскиот раст, стимулирање на развојот на останатите дејности, проектирањето, комуналните дејности, градежништвото, трговијата, подобрување на квалитетот на живеење и сл., зголемување на приходите на локалната самоуправа, подобрување на комуналната инфраструктура и рационално и одржливо искористување и уредување на просторот.

Влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух

Со планот за изградба на изградба на објекти за производство на енергија од обновлив извор во општина Штип не се очекуваат особени влијанија врз амбиентниот воздух. Одредени краткорочни влијанија врз квалитетот на воздухот се очекуваат во време на градба - изведба на земјани и градежни работи, при што се очекува појава на прашина, како фугитивна емисија на најситни честички на прашина и песок.

Во време на градежната фаза треба да се очекува:

- Повремено загадување на воздухот од местата на изведба на градежните активности, од градежните материјали, кои ќе се користат и од видот на транспортот на градежните материјали;
- Целата градежна механизација за време на подготовката на теренот ќе има негативно влијание врз квалитетот на воздухот;
- Главен загадувач на воздухот за време на градежните активности ќе биде прашината предизвикана од копање, набивање на тлото, транспортот на ископаната земја, односно земјените работи.

Според класите на намена во планот, не се очекува да се наруши квалитетот на воздухот.

Евентуалните влијанија ќе бидат детално анализирани при изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска која треба да се реализира во подоцнежната фаза на реализација на планираниот проект.

Влијание врз климатски промени

Со оглед на карактеристиките на локацијата на која се предвидува реализацијата на оваа планска содржина не се очекува да има нарушување на квалитетот на амбиентниот воздухот во регионот и пошироко или климатски промени и ќе биде во насока на подобрување на климата.

Влијание предизвикано од зголемена бучава

Во фаза на имплементација на планираните активности за инфраструктурно опремување на планскиот опфат и изградба на инфраструктурната мрежа треба да се очекува зголемена бучава. Со оглед на местоположбата на планскиот опфат, кое е надвор од населено место се смета дека бучавата ќе биде во дозволените граници.

Во текот на работата на објекти за производство на енергија не се очекува појава на бучава.

Доколку при имплементација на планскиот опфат се применат дефинираните мерки согласно Стратегиската оцена на влијанијата врз животната средина од секоја од посебните активности ќе се намалат очекуваните ефекти од бучава, односно ќе се сведат на дозволените нивоа, во согласност со Законот за бучава.

Влијание од вибрации

При изведба на градежните активности може да се очекуваат вибрации, но тоа ќе бидат со ограничен интензитет и времетраење.

Влијание врз квалитетот на водите

Во текот на конструктивната фаза можно е да дојде до ерозија на теренот, поради работата на градежната механизација при користењето на пристапните патишта и инфраструктурата, како и при отстранување на вегетацијата. При работењето на градежната механизација може да дојде до истекување на масла и нафта, која што може да доведе до загадување на површинските и подземните води.

Поцелосна анализа од сите аспекти на влијанијата од врз квалитетот на површинските и подземните води ќе бидат предмет на посебни Студии или Елаборати согласно Законот.

Влијание врз почвата

Евентуалните влијанија врз почвата може да произлезат од несоодветна имплементација на проектот, генерираниот отпад, издувните гасови од градежната механизација и транспортните средства при изградбата на објектите во конструктивната фаза (довод на електрична енергија и сл.).

За да не дојде до нарушување на квалитетот на почвата, потребно е да се спроведе План за управување со отпад во кој ќе се предвидат мерки за управување со отпадот.

Во конструктивната фаза, при изведбата, поставувањето и копањето на канали постои можност од појава на ерозија на земјиштето, набивање на почвата од движење на моторната механизација и загадување на почвата од неправилно управување со отпад (ненавремено подигање на комуналниот отпад може да има влијание врз почвата). Исто така, се очекуваат влијанија врз почвата, при активностите околу расчистување на теренот со вегетација.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз квалитетот на почвата ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина, што се законска обврска.

Влијание врз пределот

Со имплементацијата на планот за изградба на објекти за производство на енергија од обновлив извор во општина Штип не се очекуваат огромни влијанија врз пределот.

При изградба на објектите и инфраструктурата може да се предизвикаат негативни влијанија врз пределот, како резултат на ископувањето на земјиштето и депонирањето на вишокот земја на несоодветни локации. Ваквите влијанија се очекува да се третираат, како негативни влијанија со ограничен интензитет и времетраење.

Имплементацијата на Планот ќе овозможи производство и користење на енергија од обновливи извори на енергија, односно намалување на употребата на фосилни горива, што ќе допринесе за избегнување на значителна деградација на пределот на национално ниво.

Меѓутоа, имплементацијата на Планот на предложената локација, исто така, ќе предизвика значителни негативни влијанија врз пределот и неговите визуелни карактеристики. Планскиот опфат и неговото опкружување се карактеризираат со Предел на брдски пасишта на лапореста подлога.

Имплементација на Планот ќе допринесе за нарушување на пределот и пејзажот. Промените на природните карактеристики на пределот во рамките на опфатот може да го засегнат локалното население и истите да ги прифатат како негативен визуелен ефект.

Влијание врз културното наследство

Културното наследство на регионот е симбиоза на непроценливи материјални и духовни вредности во една урбанистичко-архитектонска целина, сочинувајќи нераскинливо единство на традиционални и уметнички вредности и книжевни, документациони фондови, почнувајќи од праисторијата до денес.

Доколку при реализација на планот дојде до откривање на објекти, односно предмети (целосно зачувани или фрагментирани) од материјалната култура на Република Македонија, треба да се постапи во согласност со одредбите според член 65 од Законот за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19).

Влијание врз биодиверзитетот (флора и фауна)

Имплементацијата на Планот ќе овозможи производство и користење на енергија од обновливи извори, односно намалување на употребата на фосилни горива, што ќе придонесе за намалување на емисиите на стакленичките гасови и останатите видови емисии во животната средина кои се генерираат како резултат на производство на енергија од необновливи извори, ублажување на климатските промени што ќе допринесе за подобрување и заштита на биолошката разновидност и природата на национално ниво, регионално и локално ниво.

Планската документација има потенцијал директно и индиректно да влијае на одредени локации, нивните квалификациски карактеристики, како и други загрозени или заштитени (приоритетни) видови. Влијанијата врз приоритетните живеалишта и видови може да настанат преку изградбата и работењето и може да бидат кумулативни со други блиски предложени проекти или оние кои се веќе во изградба.

Влијанијата може да произлезат од, но не мора да бидат ограничени на:

- губење и деградација на живеалиштата,
- смртност на дивниот свет преку судир или струен удар,
- поместување на дивниот свет и ограничување на движењето,
- ловокрадство, прогон или нелегална трговија со дивни животни,
- фрагментација на населението и живеалиштата,
- загадување,
- нарушување/губење на екосистемските услуги,
- внесување на туѓи инвазивни видови.

Клучно ограничување веројатно се птиците, особено оние поврзани со идентификуваниот значаен локалитет за птици. Интеракциите на птиците со фотоволтаичните објекти не се добро проучени. Примарните закани се од потенцијални судири со ПВ опрема, далноводи и струјни удари од трафостаници и дистрибутивни линии. Судирите од ПВ системи може да вклучуваат директни судири во жици или далноводи. Другите судири се

помалку проучени, како што е спорната теорија на езерски ефект каде што големите ПВ објекти може да привлечат миграциски водни птици; тие се теоретизирани да ги перцепираат рефлектирачките површини на ПВ панелите како водни тела и тие се судираат со структурите додека се обидуваат да слетаат на панелите. Други студии пронајдоа ограничени докази за каква било привлечност на птици поврзани со водни живеалишта на локации на ПВ соларни објекти.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз флората и фауната ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска.

Влијание врз материјалните добра

Имплементацијата на планот, во општина Штип ќе ја зголеми економската вредност на земјиштето во околината и регионот.

Влијание по однос на генерирање на отпад

При реализација на планот за изградба на објекти за производство на енергија од обновливи извори, во општина Штип се очекува генерерирање на градежен и земјан отпад. Со планскиот документ предвидено е отпадот при градбата соодветно да се собира и превзема, а дел од него да се искористи во тампонирање на пристапните делови и покривање на ископите. При реализација на проектот се очекува вишок на земја, отпад од пакување и отпад генериран од работниците кои ќе работат на локацијата. Согласно, законската регулатива создавачите на отпад се должни да ги превземат сите заштитни мерки за заштита на животната средина.

Се препорачува сите овие активности да бидат подетално опфатени со изработката на Студиите или Елаборатите согласно Законот.

Влијание од несреќи и хаварии

Можни несреќи и хаварии кои би настанале од имплементацијата на оваа планска содржина е појавата на пожар, елементарни непогоди и други хаварии. Во планскиот опфат се разработени мерки за заштита на човекот, материјалните добра и животната средина од природните катастрофи.

За успешно функционирање на заштитата од несреќи и хаварии предвидени се мерки за заштита од пожари, односно сите објекти се лоцирани така да се пристапни за пожарните возила, со што ќе се овозможи лесна подготовка и ставање во дејство на потребната опрема против појавите на пожар и спасување на луѓето.

Планирањето и изработката на техничката документација треба да е во согласност со Законот за заштита на пожар.

Деталната анализа на овие влијанија ќе биде со Студиите или Елаборатите согласно Законот и се обврска да се изготват во подоцнежните фази на реализација на инвестицијата.

8. Мерки за заштита, намалување и неутрализирање на значајните влијанија врз животната средина од имплементација на планскиот документ

Со Законот за животна средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ“ бр. 89/22 и 171/22), како и останатите законски и подзаконски акти се уредени правата и должностите на Република Македонија и на општина Штип, како и правата и должностите на правните и физичките лица, во обезбедувањето услови за заштита и за унапредување на животната средина, заради остварување на правото на граѓаните за подобрување на квалитетот на живеење.

Извештајот се базира на релевантни податоци од Просторниот план на Република Македонија, Националниот Еколошки Акционен План, секторските студии за одредени области, како и податоци утврдени на самиот локалитет и на таа основа предвидува мерки за заштита на животната средина од влијанијата кои се очекуваат со имплементацијата на планската содржина во планскиот опфат.

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува следното:

- Спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство;
- Организирање и уредување на просторот со цел да се постигне севкупен развој;
- Утврдување на насоката и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја со помош на стручни упатства од ресорите на земјоделството, шумарството и водостопанството, како и заштитата на животната средина. Неопходно е да се посвети поголемо внимание на планирањето на инфраструктурните коридори и објекти со приоритетно користење на постојните траси и помалку вредни простори;
- Изградба на современа инфраструктура;
- Зачувување на амбиенталните и естетските потенцијали на просторот;
- Селектирано и организирано депонирање на отпадот во депонија;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;
- Помошните и придружните градежни објекти (магацински објекти за материјали, алати, гориво и други помошни објекти), кои ќе се користат во фазата на изградба, треба да бидат лоцирани на помали растојанија поради зачувување на пределот и
- Доследно спроведување на планот.

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија, на просторот

кој е предмет на разработка нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

Утврдено е дека низ предметниот проектен опфат поминуваат 3 непостојани водени текови. Потребно е при изготвување на проектната документација, согласно Законот за води („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21) треба да бидат исполнети следните критериуми:

- Заради заштита и одржување на природните и уредените речни корита и бреговите на водотеците, езерата и акумулациите, забрането е, освен со дозвола или согласност издадена врз основа на закон, изградба на постројки и објекти во крајбрежните земјишта, односно нивната местоположба треба да биде надвор од крајбрежниот појас во широчина од 50м зад линијата на допирање на педесетгодишната вода кај нерегулираните водотеци, односно зад ножицата на насипот кај регулираните водотеци, а во населените места ширината на крајбрежниот појас ја определува советот на општините и советот на град Скопје на предлог на градоначалникот на општината, по претходна согласност на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.
- Заради заштита и спречување на оштетување на водостопански објекти и постројки, се забранува да се изведуваат градби или да се вршат работи со кои се оштетуваат објекти и постројките.
- Да се спроведат сите неопходни технички мерки за спречување на индиректно испуштање на масла и загадувачки материи и супстанции.

Заради заштита на коритата и бреговите на природните водотеци, се забранува:

- Да се вади песок, чакал и камен од речното корито за да не дојде до влошување на постојниот режим на водите и да се предизвика ерозија или се оневозможи користење на водите.
- Да се менува правецот на водотекот без согласност на Управата за Животна средина - Сектор води.
- Да се сечат дрва и друга вегетација од коритата и бреговите на водотеците без одобрение.
- Да се копаат прокопи и канали по должина на насипот на коритото поблиско од 10м од внатрешната страна и 10м од надворешната страна на ножицата на насипот.
- За постоечките канали потребно е слободен пристап по 5м лево и десно од надворешната страна на ножицата на насипот.

Согласно Законот за води, Министерството за животна средина и просторно планирање издава водостопанска согласност заради изградба на нови или реконструкција или доградба на постојни објекти, кои се наоѓаат во или покрај површинските води, објекти коишто поминуваат преку или под површинските води или пак објекти кои се сместени во близина на површинските води или крајбрежните земјишта, а кои можат да влијаат врз режимот на водите.

Во однос на непостојаните водотеци кои поминуваат низ проектниот опфат, потребно е да бидат 50 м зад линијата на допирање на педесетгодишната вода кај нерегулиран водотек, односно зад ножицата на насипот кај регулиран водотек, дефиниран врз основа на хидролошки податоци и хидраулички анализи.

Во поглед на создавање на отпад, бучава, загадување на воздухот, загадување на почвата од работата на трафостаницата, подетална анализа од евентуалните влијанија врз животната средина ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска.

- Мерки за намалување на влијанијата врз демографскиот фактор

Имплементацијата на планскиот документ позитивно ќе влијае на демографскиот развој и затоа не се предвидуваат мерки за заштита.

- Мерки за намалување на влијанијата врз човековото здравје

Реализацијата на планскиот документ нема да предизвика негативни влијанија врз човековото здравје. Во делот на општи мерки се препорачува воспоставување на систем на собирање, селектирање и отстранување на отпадот, појаси со хортикултурно уредување, а во текот на градежните постапки, истите да се планираат соодветно за да се редуцира времето на користење на опремата, која создава евентуална зголемена бучава. Примената на сите предложени мерки, дадени во сите фази на планирање и изведба на проектот ќе овозможи елиминирање на евентуалните влијанија врз животната средина и здравјето на човекот.

При функционирањето на објектите не се создаваат штетни материи, кои може да влијаат врз животната средина и здравјето на човекот. Глобалната заложба за заштита на човековата средина и посебно за намалување на емисиите на стакленички гасови, увозната зависност на Република Македонија од електрична енергија, како и потребата за обезбедување на поголема разновидност и со тоа сигурност во снабдувањето со електрична енергија, неминовно наметнуваат зголемено учество на обновливите извори во потрошувачката на енергија.

- Мерки за намалување на влијанијата врз социо-економската состојба

Реализацијата на планскиот документ позитивно ќе влијае на социо-економската состојба на населението, ќе го подобри квалитетот на живеењето и ќе го зголеми стандардот на населението. Со реализација на планската содржина ќе се зголеми економскиот раст со што ќе се намали бројот на невработени. Изградбата на објекти кои користат обновливи

извори на енергија ќе ја зголеми понудата на енергетски извори и ќе го подобри енергетскиот биланс.

- Мерки за намалување на влијанијата врз амбиентниот воздух

Заштитата на квалитетот на воздухот треба да се остварува преку следните мерки:

- Интегрална контрола на загадувачите на атмосферата (издувните гасови од градежна механизација и транспортни средства), нивно делување и благовремено укажување на критичните метеоролошки појави;
- При планирањето и изградбата на објектите приоритет да се дава на најдобро достапните техники и инсталации.

Во текот на работата на објектите, активноста ќе даде придонес кон намалување на емисиите на стакленички гасови, односно позитивно ќе влијае врз квалитетот на амбиентниот воздух.

- Мерки за намалување на влијанијата врз климатскиот промени

Во доменот на заштитата на животната средина основна цел е преку соодветни плански поставки да се обезбедат услови за непречен развој со истовремено сочувување на квалитетот на животната и работна средина.

За остварување на наведената цел, поставките и потребите од заштита на животната и работна средина се вградуваат во сите домени на урбанистичкото планирање преку проверка и изготвување на современи стандарди и нормативи.

Со оглед на локацијата на која се предвидува реализацијата на оваа планска содржина, не се очекува дека ќе има нарушување на квалитетот на воздухот на микро план и поширокиот регион или климатски промени. Затоа не се препорачуваат мерки.

- Мерки за заштита од бучава

Емисијата на бучава кон околината треба да биде во рамките на пропишаните гранични вредности.

За намалување на бучавата од движењена возилата да се изготви план за движење, односно распоред на возилата за утовар и растовар.

Доколку во времето на имплементација на планот се увиди потреба од воведување на дополнителни мерки на заштита од бучава, истите ќе се спроведат.

- Мерки за намалување на влијанијата од вибрации

Имплементацијата на планската документација нема да предизвика значителни вибрации поради што нема да се воведат некои посебни мерки.

- Мерки за намалување на влијанијата врз почвата

За намалување на влијанијата врз почвата се предлагаат следните елементи:

- При започнувањето на секој градежен зафат на планскиот опфат инвеститорот да го организира собирањето на градежниот отпад, негово депонирање или искористување во инвестиционите активности;
- Во случај на контаминација на почвата со материи од евентуален дефект на возило и сл. да се воведо постапка на отстранување на тоа земјиште и нанесување на неконтаминирана почва, согласно Законот за животна средина.

Доследната примена на планските решенија од страна на инвеститорот ќе биде доволна гаранција за евентуалните влијанија да бидат сведени на минимум (загадување и ерозија).

Ерозијата на подлогата е природен процес, кој што егзистира низ геосторијата и најголем осврт се дава на т.н. забрзана ерозија, каде што интензитетот на нормалната (геолошка) ерозија е неколку пати зголемен поради човечките активности. Ерозијата на почвата е означена како најзначаен, најопасен и најраширен тип на деградација на почвата и е лимитирачки фактор за одржливо користење на земјиштето. Почвата може да биде еродирана поради дејство на ветер и вода.

Овој извештај не е во можност да даде детали за против ерозивните и против поројните мерки во содржината на планскиот опфат. Деталниот обем на мерки и активности, нивната прецизна локација и површинска поставеност во просторот, ќе бидат дефинирани со основни-изведбени проекти, врз основа на детални геодетски, геотехнички и други теренски снимања и проспекции.

Доследната примена на планските решенија од страна на инвеститорот ќе биде доволна гаранција за евентуалните влијанија да бидат сведени на минимум (загадување и ерозија).

- Мерки за намалување на влијанијата врз флората и фауната

При планирањето на просторот, задачите на заштита на природата се насочени, особено на активно уредување и заштита на природата и животната средина, санирање на можните штети и повторно воспоставување на природната средина. Заштитата на природата ја опфаќа и заштитата на биолошката разновидност.

Загрозувањето и намалувањето на биодиверзитетот е глобален процес кој во последните 100 (сто) години добива загрижувачки размери. Причините за ваквиот тренд се многубројни, непосредно условени и најчесто тешко може да се елиминираат. Различните дејности/влијанија на човекот во смисол на менување на природата, доведоа до силни и во многу случаи иреверзибилни процеси, кои непосредно се одразуваат врз промената или целосно уништување на пооделни екосистеми, а со тоа и до неповратно исчезнување на голем број ендемични видови и намалување на нивните популации до критична граница.

Што се однесува до изработката на планот, заради обезбедување на здрава животна средина ќе бидат организирани објекти и постројки согласно прописите, нормите и стандардите кои ќе придонесат за заштита на воздухот, водите, земјиштето и другите елементи на животната средина и природа, со максимална заштита на природните вредности и реткости во планскиот опфат.

Основен услов за намалување на влијанијата врз флората и фауната се примената на предвидените мерки за правилно управување со просторот, отпадните води, отпадот, бучавата, почвата, воздухот и др.

За намалување на влијанијата врз биолошката разновидност се препорачува:

- Во фазата на подготовка на проектна документација да се изврши мониторинг на состојбата со биолошката разновидност на предметната локација од страна на стручен експертски тим, со цел да се оцени состојбата со значајните растителни и животински заедници и видови кои се среќаваат во рамките и опфатот и непосредното опкружување, да ги идентификуваат можните влијанија од изградбата на фотоволтаични електроцентрали и да предложат мерки, доколку е можно, за намалување или избегнување на идентификуваните влијанија;
- Наодите и резултатите од експертските извештаи соодветно да се имплементираат на ниво на проектна документација, како и во фазата на изградба и користење на фотоволтаичните електроцентрали;
- На ниво на проект, примена на мерките за намалување на емисиите во медиумите и областите на животната средина, како и мерките за намалување на ризиците од несреќи и хаварии, како и редовно следење на објектите и активностите кои може да предизвикаат инцидентни состојби.

- Мерки за намалување на влијанијата врз пределот

Предвидените активности во планската документација да бидат во насока на зачувување и подобрување на естетските потенцијали на пределот. Со изработка на овој план за изградба на објекти за производство на енергија од обновливи извори во општина Штип просторот добива нова можност за урбанистичка разработка и реализација. Доколку се усвои планската документација, се препорачува примена на мерките за заштита на почвите и биолошката разновидност.

- Мерки за намалување на влијанијата врз материјалните добра

Имплементацијата на планот има позитивно влијание врз материјалните добра и затоа не се препорачуваат мерки за намалување на влијанијата врз материјалните добра.

- Мерки за намалување на влијанијата врз културното наследство

Согласно Законот за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19) се уредуваат видовите, категориите, идентификацијата, начинот на ставање под заштита и другите инструменти за заштита и користењето на културното наследство, правата и должностите на имателите и ограничувањата на правата на сопственост на културното наследство од јавен интерес.

Доколку при реализација на планот дојде до откривање на објекти, односно предмети од материјалната култура на Република Македонија, треба да се постапи во согласност со одредбите според член 65 од Законот за заштита на културното наследство.

- Мерки за намалување на влијанијата од управување со отпад

Согласно Законот за управување со отпад, создавачите на отпад се должни во најголема мера да го избегнат создавањето на отпад и да ги намалат штетните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето.

Задолжително е организирано депонирање на отпадот со контролиран транспортен систем. Заменетите соларни панели, треба да се спакуваат и означат правилно, а потоа да се предадат на компанија која ќе ги реупотреби, рециклира или третира и одложи на локација соодветна за таа намена. Во фазата на функционирање на централата за производство на електрична енергија, може да се очекува, евентуално дефект или оштетување на опремата од некоја природна непогода, при што потребна е нејзина промена, додека оштетената опрема треба да се превземе од компанија која ќе ја собере, селектира, транспортира и предаде на понатамошна преработка, а која ќе поседува лиценца за таа цел добиена од Управата за животна средина при Министерството за животна средина и просторно планирање.

Компанијата-инвеститор треба да склучи договор со лиценциран правен субјект за сервисирање на отпадоци од електрична и електронска опрема. Со тоа ќе се спречи загадувањето на почвите и на подземните води, а со тоа и на животната и работната средина воопшто.

- Мерки за намалување на влијанијата врз квалитетот на површинските и подземните води

Колку водите во одреден простор може да се сметаат за воден ресурс зависи од можноста за нивно искористување, односно можноста за реализирање на водостопански решенија со кои водите ќе се искористат за покривање на потребите од вода за населението, земјоделството, шумарството, транспортот и врските, локалниот и регионалниот развој, индустријата, енергетиката, заштитата на живиот свет, здравството, и економијата и друго за период од 30 години. Водата како ресурс ја има многу

помалку од присутните води што треба да се има секогаш предвид при планирањето за нејзино искористување.

Стратегијата за користење и развој на водостопанството е условена од фактот дека Република Македонија е земја сиромашна со вода, поради што водата треба рационално да се користи и троши. Во развојот на водостопанството и водостопанската инфраструктура мора да се запази концептот на одржлив развој, кој е насочен кон рационално користење на природното богатство на земјата, а со тоа и подобрување на квалитетот на живеење.

Секој субјект е должен во текот на своите активности да превзема мерки, со кои ќе се спречи загадувањето на водите и да избегнува активности, кои би предизвикале ризици и негативни ефекти врз животната средина.

Фекалната и комунална отпадна вода од работниците, кои ќе ги извршуваат своите работни обврски се до целосна изградба на централата, да се зафаќаат во мобилни тоалети, кои постојано ќе се одржуваат.

Друг вид на отпадна вода не се очекува да се создава.

Доколку, во времето на имплементација на планот се увиди потреба од воведување на дополнителни мерки на заштита на квалитетот на водите (површински и подземни), истите ќе се спроведат.

- Мерки за намалување на влијанијата од несреќи и хаварии

За намалување на можните влијанија предизвикани од несреќи и хаварии се препорачува имплементација на мерките дадени во планската документација, во фазата на изградба, што ќе овозможат минимизирање на евентуалните појави за несреќи и хаварии во оперативната фаза.

Мерките за намалување на можните влијанија предизвикани од несреќи и хаварии во текот на работата на фотоволтаичната централа треба да бидат во насока на превентивни и континуирани контроли на сите потенцијални места, дефинирани како извори на можни хаварии, со инсталирање на соодветни системи за сигнализација.

- Мерки за заштитата и спасување

Системот за заштита и спасување се остварува преку:

- Набљудување, откривање, следење и проучување на можните опасности;
- Ублажување и спречување на настанувањето на можните опасности;
- Известување и предупредување за можните опасности и давање упатства за заштита, спасување и помош;
- Едукација и оспособување за заштита, спасување и помош;
- Организирање на човечкиот потенцијал за заштита и спасување и воспоставување и одржување на другите форми на подготвеност за заштита, спасување и помош;
- Самозаштита, самопомош и заемна помош;

- Мобилизација и активирање на силите и средствата за заштита и спасување;
- Одредување и изведување на заштитните мерки;
- Спасување и помош;
- Отстранување на последиците од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи, до обезбедување на основните услови за живот;
- Надзор на спроведувањето на заштитата и спасувањето;
- Давање на помош на подрачјата кои претрпеле штети од поголеми размери од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи, а кои искажале потреба за тоа и
- Примање помош од други држави.

Заради, организирано спроведување на заштитата и спасувањето, учесниците во системот за заштита и спасување, донесуваат План за заштита и спасување од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи. Планот се изработува врз основа на Процена на загрозеност од природни непогоди, епизоотии и епифитотии и други несреќи. Планот за заштита и спасување содржи превентивни и оперативни мерки, активности и постапки за заштита и спасување.

Мерките за заштита и спасување задолжително се применуваат:

- При планирањето и уредувањето на просторот и населбите;
- Во проектите за градби и технолошки процеси наменети за складирање, производство и употреба на опасни материи, нафта и нејзините деривати, енергетски гасови, јавниот сообраќај, црна и обоена металургија, како и за јавна, административна, културна и туристичко-угостителска дејност и
- При изградба на објекти и инфраструктурна мрежа.

- Мерки за заштита од пожар

Превентивните мерки за заштита и спасување од пожар, експлозии и опасни материи се активности, кои се планираат и спроведуваат со просторното и урбанистичкото планирање и со примена на техничките нормативи при проектирање и изградба на објектите, а се пропишани согласно Правилникот за мерки за заштита од пожари, експлозии и опасни материи („Сл. Весник на РМ” бр. 32/11).

Инвеститорот во проектната документација за изградба на градби, должен е да изготви посебен елаборат за заштита од пожар, експлозии и опасни материи и да прибави согласност за застапеност на мерките за заштита од пожар, експлозии и опасни материи.

Организацијата и спроведувањето на заштитата и спасувањето од пожар, која се остварува во рамките на системот за заштита и спасување се уредува со Законот за пожарникарство („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04), Уредбата за спроведување на заштитата и спасувањето од пожари („Сл.

Весник на РМ” бр. 98/05) и Правилникот за мерки за заштита од пожари, експлозии и опасни материи („Сл. Весник на РМ” бр. 32/11).

Во однос на диспозицијата на противпожарната заштита, планскиот опфат, во случај на пожар ќе го опслужува противпожарната единица од Штип. Во процесот на планирање потребно е да се води сметка за конфигурација на теренот, степен на загрозеност од пожари и услови, кои им погодуваат на пожарите: климатско-хидролошките услови, ружата на ветрови и слично, кои имаат влијание врз загрозеност и заштита од пожари.

Заради поуспешна заштита од ваквите појави се превземаат низа мерки за отстранување на причините за предизвикување на пожари, спречување на нивното ширење, гаснење и укажување помош при отстранување на последиците предизвикани со пожарите. Затоа потребно е планираната сообраќајна инфраструктура со хоризонталните и вертикалните елементи на коловозот да овозможи непречена интервенција на противпожарните возила, доводната мрежа на вода да е со капацитет кој овозможува напојување на надворешната хидрантска мрежа околу градбите, во согласност со ПП норми и стандарди, водењето на другата инфраструктура да е во инфраструктурни коридори, подземно поставени на дозволени безбедносни меѓусебни растојание, кое ќе се дефинира со основните проекти.

Громобранската инсталација да се реши согласно Правилникот за МК стандарди за заштита на објекти од атмосферски празнења („Сл. Весник на РМ” бр. 101/06). Во планирањето да се предвиди изработка на класична громобранска инсталација за заштита на објектите од електрични празнења.

- Мерки за заштита од природни катастрофи

Заштитата од урнатини, како превентивна мерка се утврдува во урбанистичките планови во текот на планирањето на просторот. Според постојните анализи и добиените резултати за сеизмичност на месното подрачје, а согласно очекуваните дејствија на земјотреси во иднина, основен степен на сеизмички интензитет во подрачјето изнесува 8° по МЦС.

Дефинирањето на сеизмичката опасност, всушност претставува дефинирање на економско-технички критериуми за прифатливо ниво на безбедност на градежната конструкција за различни материјали на објектите.

За да се избегне сеизмичката опасност потребно е градбата да се гради, според параметрите и критериумите за сеизмичка градба.

9. План на мерки за мониторинг на животната средина

За изработка на ефективен план за управување, неопходно е најнапред да се спроведе оцена на статусот на сите природни вредности вклучувајќи го и здравјето на човекот. Во следниот чекор се определуваат цели и приоритети за управување. Дали превземените мерки и активности ги даваат посакуваните резултати се утврдува преку континуиран мониторинг. Податоците од мониторингот ќе бидат основа за изработка на следниот план за управување. Според тоа, мониторингот е составен дел од кружниот процес на планирање на управувањето.

Основни цели на планот за мониторинг се:

- Подобрување на квалитетот на живеење и зголемување на животниот стандард;
- Заштита на животната средина со имплементација на Планот;
- Одржување на постојано ниво на флора и фауна;
- Подобрување на квалитетот на воздухот;
- Зачувување на квалитетот на почвата;
- Минимизирање на отпадот, рециклирање и негова повторна употреба;
- Минимизирање на појави од несреќи и хаварии.

Сепак, тоа најчесто се постигнува низ осмислени научни истражувања чија главна цел е да ги опишат процесите на екосистемите вклучувајќи ги и законите кои влијаат врз нив.

Еколошкиот мониторинг се однесува на последователни мерења во екосистемите со главна цел определување на трендови во компонентите, процесите или функциите.

Со секој предлог мерки за заштитата на животната средина потребно е да се изготви план за мониторинг на предложените мерки и мониторинг на животната средина. Во современото планирање на просторот, задачите на заштита на природата се усмерени особено на активно уредување и заштита на природата и животната средина, санирање на можните штети и повторно воспоставување на природната средина.

Што се однесува до изработката на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-Површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип особено треба да се има во предвид близината на обработуваниот простор. Доколку при изработка на планот и уредувањето на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природни реткости кои може да бидат загрозувани потребно е да се преземат мерки за заштита согласно Законот.

Планот на мониторинг предвидува следење на следните параметри во животната средина:

- Следење на квалитетот и квантитетот на водите;
- Следење на квалитетот на водите;
- Следење на квалитетот на почвата;

- Следење на бучавата.

Со овој план ќе се овозможи:

- Потврда дека договорените услови при одобрување на проектот се соодветно спроведени;
- Управување со непредвидени влијанија и промени;
- Потврда дека влијанијата врз медиумите на животната средина се во рамките на предвидени или дозволени гранични вредности;
- Потврда дека со примена на мерките се врши заштита на животната средина, односно намалување на негативните влијанија.

10. Нетехничко резиме

Глобалното нарушување на еколошкиот амбиент на целокупната земјина топка, настанато во најголем дел преку зголемената потрошувачка на конвенционалните енергенти, што неминовно доведе до зголемена емисија на стакленички гасови, резултираше со низа акции од страна на Светските организации за превземање на конкретни активности и за намалување на претскажаните катастрофални последици.

Сериозноста на светската енергетско-еколошка криза, која продолжува и се продлабочува, посебно во почетните декади од 21-от век, императивно го наложува начинот и односот на понатамошното живеење на човештвото. Светската заедница, како свој врвен приоритет ги насочува напорите кон контролата на сите постојни и потенцијални извори на загадување на животната средина, промовирајќи мерки за енергетска ефикасност и интензивирајќи го истражувањето и употребата на алтернативните-обновливи извори на енергија.

Урбанистичкиот план за подрачја и градби од државно значење е со намена градби за производство на енергија над 10 MW.

Градбата на енергетски објекти од обновливи извори на енергија ги подобрува перформансите на електроенергетската мрежа, го намалува увозот на електрична енергија и емисиите на стакленички гасови.

Начинот на употребата на земјиштето во рамките на проектниот опфат е условена од создадените вредности и чинители кои ја синтетизираат состојбата. Тука пред се, се мисли на чинителите од демографски стопански, економски и сообраќаен аспект. Со добрата сообраќајна врска, демографскиот раст и развој, економскиот раст на производството, се развива малото стопанство и потребата од изградба на нови и проширување на постојните капацитети, како и стварање услови за планирање на организирани простори на градба кои ќе бидат реализирани од страна на корисниците на земјиштето. Ова условува потреба од нови опфати со вакви содржини кои го детерминираат начинот на употребата на земјиштето во рамките на планскиот опфат.

Со искористувањето на електрична енергија преку производство на енергија (сончеви електрани) ќе се воведат стабилност во снабдувањето со електрична енергија, пред се во индустријата што ќе доведе до економски развој на сите региони во Република Македонија. Производството на електрична енергија ќе придонесе за сигурност во снабдувањето, ќе донесе дополнителен извор на енергија и можност за раст на индустријата во одредени области. Исто така, ќе донесе и нови инвестиции кои се поволни за државата. Можноста за изградба на фотоволтаични електрани и во преостанатите соседни земји може да придонесе за економски бенефит на целиот регион.

Планскиот опфат се наоѓа во општина Штип во КО Доброшани и КО Криви Дол.

За планскиот опфат нема важечка урбанистичка документација за што општина Штип има дадено Одговор на барање на податоци и информации (бр. УП 18-2785/3 од 18.04.2023).

Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип ќе се изработи врз основа на Услови за планирање на просторот кои произлегуваат од Просторен план (Тех. бр. У16123, април 2022) и Решение за Услови за планирање на просторот (Арх. бр. УП1-15 826/2023 од 18.04.2023) од Министерство за животна средина и просторно планирање на РСМ.

Во граница на планскиот опфат нема изградено објекти.

Во граници на планскиот опфат нема објекти со намена домување односно нема жители.

Планирањето на изградба на објект за производство на електрична енергија од обновлив извор ќе допринесе за енергетска стабилност, независност и економски развој.

Во граници на планскиот објект не се евидентирани објекти наменети за култура.

Во граници на планскиот опфат не се евидентирани објекти со намена здравство.

Во граници на планскиот опфат не се евидентирани објекти со намена образование.

Во граници на планскиот опфат не се евидентирани објекти со намена спорт и рекреација.

Урбанизацијата на конкретниот плански опфат ќе предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото општество од аспект на повисока развиена свест за развој на капацитети за производство на електрична енергија од обновливи извори на енергија.

Производство на електрична енергија од обновливи извори е приоритетен и економски оправдан процес. Со користењето на обновливи извори на енергија се зачувува животната средина и се развива Еколошката свест. Со тоа треба да се создадат услови за стимулација на вкупниот развој и привлекување на можни инвеститори на различни објекти, усогласена со програма на потенцијалниот инвеститор на градбите, кој има јасна визија на идната концепција на планското решение за градежната парцела, неговата функционалност, диспозиција и капацитетот на планираните градби на предметната локација, нивната економска исплатливост, покриеност со соодветна техничка документација и отпочнување на изведбени работи за реализацијана проектот.

Цел на изработка на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип е да се оформи градежна парцела за изградба на фотоволтаична централа и трафостаница ТС 110/20кВ со пропратни

содржини за производство на електрична енергија што преставува стратешки потег во обезбедување на енергетска независност како и зачувување на земјиштето од загадување. Приклучувањето на фотоволтаична електрана на преносната мрежа на АД МЕПСО се планира со 110кВ кабел од планираната ТС 110/20кВ до постојната 400/110кВ ТС Штип со друга урбанистичка проектна/планска документација

Планскиот опфат се наоѓа северозападно од град Штип. Пристап до него е од северната страна од КП 993, КО Криви Дол (јавен пат). Надморска висина во граници на планскиот опфат е од 294 до 378 мнв. Површина на планскиот опфат на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип е 851242 м².

Граници на проектниот опфат е:

- северо исток: КП 27/1, КО Доброшани, КП 993, 656, КО Криви Дол
- југ: КП 8, дел од КП 83, КП 135, дел од КП 83,81,53, КО Доброшани
- запад: КП 56, 39, 56, 29, КО Доброшани
- северо запад: КП 28, КО Доброшани

НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ

Неизградено земјиште (НЗ) 85,12 ха (100%)

Плански опфат 85,12 ха (100%)

Намена на земјиште на ниво на плански опфат (планска документација):

Инфраструктура (Е) 85.12 ха (100%)

Е1 - сообраќајни, линиски и др. инфраструктури

Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани 85.12 ха (100%).

Во граници на планскиот опфат планирана е една градежна парцела со основна класа на намена:

- Е1.13 - површински соларни и фотоволтаични електрани.
Комплементарна намена:
- Е1.8 - трансформаторска станица
- Е1.4 - хидротехничка инфраструктура (регулација на водотек)
- Внатрешен сообраќај и инфраструктура
- Објект за вработени, магацин

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува следното:

- Спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство;
- Организирање и уредување на просторот со цел да се постигне севкупен развој;
- Утврдување на насоката и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја со помош на стручни упатства од ресорите на земјоделството, шумарството и водостопанството, како и

заштитата на животната средина. Неопходно е да се посвети поголемо внимание на планирањето на инфраструктурните коридори и објекти со приоритетно користење на постојните траси и помалку вредни простори;

- Изградба на современа инфраструктура;
- Зачувување на амбиенталните и естетските потенцијали на просторот;
- Селектирано и организирано депонирање на отпадот во депонија;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;
- Помошните и придружните градежни објекти (магацински објекти за материјали, алати, гориво и други помошни објекти), кои ќе се користат во фазата на изградба, треба да бидат лоцирани на помали растојанија поради зачувување на пределот и
- Доследно спроведување на планот.

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија, на просторот кој е предмет на разработка нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

Утврдено е дека низ предметниот проектен опфат поминуваат 3 непостојани водени текови. Потребно е при изготвување на проектната документација, согласно Законот за води („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21) треба да бидат исполнети следните критериуми:

- Заради заштита и одржување на природните и уредените речни корита и бреговите на водотеците, езерата и акумулациите, забрането е, освен со дозвола или согласност издадена врз основа на закон, изградба на постројки и објекти во крајбрежните земјишта, односно нивната местоположба треба да биде надвор од крајбрежниот појас во широчина од 50м зад линијата на допирање на педесетгодишната вода кај нерегулираните водотеци, односно зад ножицата на насипот кај регулираните водотеци, а во населените места ширината на крајбрежниот појас ја определува советот на општините и советот на град Скопје на предлог на градоначалникот на општината, по претходна согласност на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.
- Заради заштита и спречување на оштетување на водостопански објекти и постројки, се забранува да се изведуваат градби или да се вршат работи со кои се оштетуваат објекти и постројките.
- Да се спроведат сите неопходни технички мерки за спречување на индиректно испуштање на масла и загадувачки материи и супстанции.

Заради заштита на коритата и бреговите на природните водотеци, се забранува:

- Да се вади песок, чакал и камен од речното корито за да не дојде до влошување на постојниот режим на водите и да се предизвика ерозија или се оневозможи користење на водите.
- Да се менува правецот на водотекот без согласност на Управата за Животна средина - Сектор води.
- Да се сечат дрва и друга вегетација од коритата и бреговите на водотеците без одобрение.
- Да се копаат прокопи и канали по должина на насипот на коритото поблиско од 10м од внатрешната страна и 10м од надворешната страна на ножицата на насипот.
- За постоечките канали потребно е слободен пристап по 5м лево и десно од надворешната страна на ножицата на насипот.

Согласно Законот за води, Министерството за животна средина и просторно планирање издава водостопанска согласност заради изградба на нови или реконструкција или доградба на постојни објекти, кои се наоѓаат во или покрај површинските води, објекти коишто поминуваат преку или под површинските води или пак објекти кои се сместени во близина на површинските води или крајбрежните земјишта, а кои можат да влијаат врз режимот на водите.

Во однос на непостојаните водотеци кои поминуваат низ проектниот опфат, потребно е да бидат 50 м зад линијата на допирање на педесетгодишната вода кај нерегулиран водотек, односно зад ножицата на насипот кај регулиран водотек, дефиниран врз основа на хидролошки податоци и хидраулички анализи.

Кога станува збор за мониторинг за животната средина се дава можност за испитување, оценување и системско набљудување на загадувањето и состојбата на медиумите во животната средина како и идентификација и регистрација на изворите на загадување. Планот на мониторингот претставува алка помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции во кој ќе го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат одлуки.

Најголем бенефит во спроведувањето на стратегиската оценка на животната средина е во вклучување на аспектите од полето на социјалата, економијата и животната средина, меѓусебната соработка, развој на регионалните цели и целите за одржлив развој и заштита на животната средина и луѓето.

11. Прилози

Листа на национална законска регулатива

1. Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18)) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22 и 171/22);
2. Уредба за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 74/05);
3. Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапката за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
4. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
5. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и врз здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 144/07);
6. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08);
7. Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18, 168/18 и 32/20);
8. Законот за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11 и 100/12-пречистен текст, 10/15 и 146/15);
9. Правилник за критериумите, методите и постапките за оценување на квалитетот на амбиенталниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04);
10. Закон за водите („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21);
11. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99);
12. Уредба за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99 и 71/99);
13. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99);
14. Закон за отпад („Сл. Весник на РМ” бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 192/15, 39/16, 63/16 и 31/20) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 31/20 и 216/21);
15. Листа на отпади („Сл. Весник на РМ” бр. 100/05);
16. Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15);

17. Одлука за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава („Сл. Весник на РМ” бр. 64/93);
18. Закон за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19);
19. Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18);
20. Закон за безбедност и здравје при работа („Сл. Весник на РМ” бр. 92/07, 136/11, 23/13, 25/13, 137/13, 164/13, 158/14, 15/15, 129/15, 192/15, 30/16 и 27/18).

Листа на релевантни ЕУ директиви

Директиви на ЕУ имплементирани во Национална стратегија за апроксимација во животната средина (2008). Релевантни се и нивните измени и дополнувања:

1. Рамковна директива за отпад (2006/12/ЕС)
2. Рамковна директива за квалитет на амбиентен воздух (96/62/ЕС), дополнета со Регулацијата (ЕС) 1882/2003
3. Рамковна Директива за вода (2006/60/ЕС) дополнета со Одлуката 2455/2001/ЕС
4. Директива за вода за пиење (98/83/ЕС) дополнета со Регулацијата (ЕС) 1882/2003
5. Директива за испуштање на опасни супстанции во водите (76/464/ЕЕС) дополнета со Директивата (91/692/ЕЕС и 2000/60/ЕС) е бидејте отповикана со Рамковната директива за води (2000/60/ЕС) од 22.12.2007, освен член 6, кој беше отповикан на 22.12.2000.
6. Директива за мерење на квалитетот на водата за пиење (79/869/ЕЕС) дополнета со Директивите 81/855/ЕЕС, 91/692/ЕЕС, и Регулацијата (ЕС) 807/2003 ќе биде отповикана со Рамковната директива за води (2000/60/ЕС) од 22.12.2007)
7. Директива за Стратешка оцена на животна средина (2001/42/ЕС)
8. Директива за пристап на информации за животната средина (2003/4/ЕС)

Додаток

Врз основа на член 65 став(6) од Законот за животна средина (Сл. Весник на РМ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 111/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и (Сл. Весник на РСМ бр. 89/22 и 171/22), Министерство за транспорт и врски, на ден _____ година, донесе

Одлука за Неспроведување на стратегиска оцена

1. За планскиот документ Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13- површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол - општина Штип, кој се носи согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање, не е потребно да се спроведе стратегиска оцена на влијанието врз животната средина согласно член 65 од Законот за животна средина.
2. Одлуката заедно со формуларите за определување на потребата од спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена се објавува на веб-страницата на Министерство за транспорт и врски, www.mtc.gov.mk
3. Согласно критериумите за определување на тоа дали еден плански документ има влијание врз животната средина од член 65 став (4) од Законот за животна средина и врз основа на податоците од Прилог 2 на Правилникот за формата, содржината и образецот на одлуката за спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена и формуларите за потребата од спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена донесувањето на планскиот документ Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13- површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол во општина Штип, нема да има негативно влијание врз животната средина од следните причини: Донесувањето на планскиот документ ќе придонесе за: намалување на емисиите во воздух, вклучувајќи намалени емисии на стакленички гасови и придонес кон ублажување на климатските промени, зголемување на енергетската ефикасност во однос на постоечките постројки во секторот енергетика, подобрување на услугите во производство и снабдување со електрична енергија, намалување на зависноста од увоз на струја, отварање на нови работни места, подобрување на бизнис климата, подобрување на квалитетот на живеење и зголемување на животниот стандард на населението. Имплементацијата на планскиот документ со својата намена за користење на обновливи извори на енергија е во насока на реализација на генералните цели на одржливиот развој преку намалување на вкупните емисии во воздух од производство на електрична енергија на конвенционален начин. Со правилно планирање и проектирање и добра анализа на влијанијата, предвидената активност во својата оперативна и функционална фаза нема да претставува значителен товар врз животната средина.
4. Против оваа одлука може да се поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос од втор степен во рок од 15 дена од денот на објавување на одлуката на веб-страницата.

Бр. 67-1583/11
Датум: 14.09.2019
Место: Скопје

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
SEKTORI I PLANIFIKIMIT HAPËSINOR

Република Северна Македонија
Republika e Maqedonisë së Veriut
МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРАНСПОРТ И ВРСКИ
MINISTRIA E TRANSPORTIT DHE LIDHJEVE
Скопје - Shkup

Арх. бр.УП1-15 2021/2023

Дата: 22-09-2023

Числено Пратане: 27. 08. 2023			
Датум	Број	Првлог	Вредност
07-1583	14		

До: Министерство за транспорт и врски
Ул. Црвена Скопска Општина бр. 4
1000 Скопје
Република Северна Македонија

Предмет: Достава на Решение за Спроведување на стратегиска оцена на влијанието врз животната средина
Врска: Ваш бр. 67-1583/13 од 14.09.2023 год.

Почитувани,

Во врска со Вашето барање под бр. 67-1583/13 од 14.09.2023 год. доставено до Министерство за животна средина и просторно планирање - Сектор за просторно планирање под бр.УП1-15 2021/2023 од 15.09.2023 год. во однос на Одлука за неспроведување на Стратегиска оцена на влијание врз животна средина поврзано со планскиот документ Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - Површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП бр. 25, КП бр. 27/2, КП бр. 40, КП бр. 41, КП бр. 46, КП бр. 47, КП бр. 57, КП бр. 70, дел од КП бр. 83, КО Доброша, КП бр. 646, КП бр. 647, КП бр. 648, КО Криви Дол - Општина Штип, а врз основа на член 65 став 13 од Законот за животната средина ("Сл.весник на РМ" бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18 и "Сл.весник на РСМ" бр. 89/22 и 171/22), Министерство за животна средина и просторно планирање донесе Решение со кое ве задолжува да спроведете постапка за Стратегиска оцена на влијание врз животна средина поврзано со планскиот документ Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13 - Површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП бр. 25, КП бр. 27/2, КП бр. 40, КП бр. 41, КП бр. 46, КП бр. 47, КП бр. 57, КП бр. 70, дел од КП бр. 83, КО Доброша, КП бр. 646, КП бр. 647, КП бр. 648, КО Криви Дол - Општина Штип.

Со почит,

МИНИСТЕР
Каја Шукова

Изработил: Зарије Абаз

Одобрил: Дајана Марковска Ристеска

Прилог: Решение за спроведување на стратегиска оцена на влијанието врз животната средина со бр.УП1-15 2021/2023 од 14.09.2023 год.

Користена литература

- Просторен план на РМ, 2004;
- Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за уредување на земјиште со намена Е1.13-Површински соларни и фотоволтаични електрани над 10 MW на КП 25, 27/2, 40, 41, 46, 47, 57, 70, дел од КП 83, КО Доброшани, КП 646, 647, 648, КО Криви Дол, општина Штип;
- Услови за планирање на просторот;
- Директива за стратегиска оцена на животна средина (2001/42/ЕС);
- Домашни и меѓународни документи, планови, програми и стратегии;
- Достапни искуства и практики.